

Učenci so ponekod poceni

Neki časopisni poročevalec je te dni pisal: »...Navedeni primeri kažejo, da so v Z... posvečeni doslej vzdrževanju in popravilu šol premajhno pozornost. Sredstva za ta dela je bilo mogoče zagotoviti šele zdaj, ko je pretila nevarnost, da se zgodi hujša nesreča. To se pravi, da je treba probleme šolstva reševati bolj kompleksno in zagotoviti vsaj leto potrebna sredstva za vzdrževanje šolskih poslopjij.«

Primerov, ko so bili otroci pri vsakodnevni pouku zaradi podpirajočega se šolskega poslopja v smrtni nevarnosti, imamo zdaj v SRS že precej. Da bi se take reči več ne dogajale, da bi poskrbeli za boljše in lepše učilne prostore, da bi po možnosti poskušali približati pouk (tudi v bolj »odročnih« kraji) ravni sodobne šole — zato je postalo vprašanje našega šolstva predmet široke razprave v različnih družbenih organizacijah vse do skupščine SRS, ki prav zdaj na številnih sejah odborov analizira to problematiko. Tako bomo v skupščini, ki ga je pripravil za skupščino sekretariat za šolstvo, tudi to:

»Družbeni in gospodarski razvoj terjata vedno več in bolj izobraženih kadrov. Zato so naloge vzgojno-izobraževalnih ustanov od osnovnih šol do visokosolskih zavodov vedno obsejnejše in zahtevnejše. Vzgojno-izobraževalnim ustanovam je treba dodeljevati več sredstev kot doslej. Pri koordinaciji perspektivnih programov razvoja gospodarstva in družbenih služb je treba določiti, v kolikšni meri naj se zviša delež narodnega dohodka, ki ga družba namenja za izobraževanje.«

Zgornja ugotovitev je v zvezi s predlogom, ki ga je izdelal sekretariat za šolstvo, da bi dosegli neko pooblastilo, s katerim bi ustrezni republiški organi lahko določili konkretne obveznosti gospodarskih organizacij in družbeno političnih skupnosti. Analiza potrebnih sredstev za vzgojno-izobraževalne ustanove in višina posameznih virov namreč kaže, da 10% proračunski prispevek iz osebne dohodka (ki je edini precizno določen vir financiranja) pokrije komaj 12% vseh potreb! Višina sredstev iz ostalih virov pa je povsem odvisna od individualne presoje in od odnosa, ki ga imajo posamezne gospodarske organizacije in družbeno politične skupnosti do vzgojno-izobraževalnih ustanov. Občinske skupščine se čutijo dolžne, da zagotovijo le najnujnejša sredstva, predvsem osebne dohodke učnega osebja, medtem ko izboljšanje dela na šolah, kar bi seveda zahtevalo večje izdatke, pa zanemarjajo. Vzrok za to so (v glavnem) v tem, da so njihova stremilja usmerjena v prvi vrsti v čimhitrejši gospodarski razvoj občine. Številke, ki jih bomo nekaj

navedli, potrjujejo ugotovitev, da so nekatere občine že sprevidale škodljivost take politike (ki bo postala občutna šele kasneje), medtem ko se druge ne zmenijo za opozorila.

Povprečje izdatkov na enega učenca osnovne šole v SRS je po občinah zelo različno.

Republiško povprečje za izdatek na enega učenca osnovne šole je 44.000 din. V koprskem in ljubljanskem okraju zneso to povprečje 48.000, v celjskem 42.000, v mariborskem pa 39.000 dinarjev.

Zanimivi so izdatki na učenca po posameznih občinah. Vzemimo najprej osnovne šole v koprskem okraju: občina Idrija 64.000 din, Piran 59.000, Nova Gorica 53.000, Postojna le 39.000! Enako tudi Izola, Sežana 42.000, Ajdovščina 43.000 itd.

V ljubljanskem okraju kažejo statistični podatki povprečje izdatkov za osnovne šole takole: občina Ljubljana-Center 73.000, Trzin 55.000, Čerknica, Ljubljana-Viž in Šiška 53.000, toda Hrastnik 30.000! Zagorje 37.000! Novo mesto 38.000! Litija 39.000! Kočevje in Ribnica 40.000! Grosuplje 41.000! Itd.

V celjskem okraju znaša povprečni izdatek na učenca osnovne šole — v občini Laško 54.000, Velenje 47.000, toda — Sentjur pri Celju 35.000! Smarje 38.000, Videm-Krško 40.000! Enako tudi Brežice itd.

In še v mariborskem okraju: najvišje povprečje imamo v občini Maribor-Center 51.000. V vseh ostalih občinah je povprečje dokaj nizko: Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota 32.000! Slovenj Gradec 42.000! Ravne 44.000 itd.

MED GIMNAZIAMI

prihode najvišje povprečje na dijak v občini Ptuj: 142.000, dalje v Idriji 127.000, Črnomlju 123.000, Tolminu 102.000, Trbovljah 99.000, v Ravnah na Koroškem 93.000, Ljubljana-Šiška 93.000... Toda: v Celju 59.000, Murski Soboti 60.000, Brežicah 61.000, Kopru 62.000, Maribor-Center 63.000, Piran 66.000, Postojna 71.000, Ljubljana-Moste 79.000, Vič 78.000...

Vsekakor nam te številke povedo marsikaj. (Stroški na učenca v ostalih šolah so znatno višji). Sodeč po teh podatkih ne moremo reči, da je za vse šolarje v SR Sloveniji uresničeno načelo šolske reforme o enakih pogojih šolanja za vse. Saj je več kot razumljivo, da si z večjimi sredstvi vzgojno-izobraževalna ustanova lahko uredi lepše učilnice, si omisli potrebne učne pripomočke, dobi boljši učni kader... Kajti te razlike v povprečjih na učenca, ki smo jih nekaj navedli, vržejo v celotnem šolskem proračunu znatno vsoto. To pa se prav gotovo pozna pri učenem uspehu (oziroma, neuspehu) naše mladine.

Zagotoviti vsestransko iniciativo delovnemu človeku — tudi v družbenih službah

Pogovor s predsednikom republiškega odbora sindikata delavcev družbenih služb Marijanom Jenkom o nalogah sindikata v letu 1964

Kakšna bi bila ocena dela sindikalnih podružnic v ustanovah družbenih dejavnosti v letu 1963? Ali lahko govorimo o stagnaciji v njihovem delu, kot se tu in tam sliši?

Marsikje naše sindikalne podružnice delajo še vse preveč po starem in si niti niso na jasnem, kaj je njihova naloga v sedanjih družbenih pogojih.

Ne bi pa bilo pravilno, če bi na splošno ocenjevali delo sindikalnih podružnic v preteklem letu kot slabo, če so nekatere — predvsem manjše — podružnice pokazale manj aktivnosti in prizadevnosti pri reševanju aktualnih vprašanj. V prvem polletju preteklega leta je res bilo čuti nekakšno zafasje, zato pa lahko rečemo, da se je delo podružnic močno razvilo po sprejetju ustave, posebno še v zadnjem času, ko so na dnevnem redu statuti delovnih organizacij.

Kljub temu bi znova rad citiral tisti odstavek ustave SFRJ, ki pravi: »V socialističnih družbenih odnosih in v pogojih družbenega samoupravljanja se delovni ljudje prostovoljno združujejo v sindikate, da čimbolj neposredno sodelujejo pri uresničevanju in razvijanju socialističnih družbenih odnosov in družbenega samoupravljanja, pri usklajevanju svojih posamičnih in skupnih interesov s splošnimi interesi, pri uresničevanju načela delitve po delu in pri usposabljanju delavcev za delo in upravljanje, kakor tudi, da dajejo pobudo in nastopajo za ukrepe za varstvo svojih pravic in interesov ter zboljšujejo svoje življenjske in delovne pogoje, razvijajo solidarnost, usklajujejo mnenja in medsebojne odnose ter rešujejo druga vprašanja skupnega pomena.«

V kateri smeri namerava republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti v letu 1964 predvsem razviti svojo aktivnost?

V preteklem letu je imel naš republiški odbor predvsem nalogo, da prouči nekatera vprašanja glede formiranja in delitve dohodka ter samoupravljanja v družbenih službah. Ta vprašanja smo obravnavali in o njih zavzemali stališča na plenumu, na sejah predsedstva in na raznih posvetih. Pripravljeni so bili tudi obsežna gradiva (načelno in konkretno) v zvezi z izdelavo statuta v družbenih službah, o financiranju šolstva in drugo.

Naš program dela za leto 1964 sloni predvsem na realizaciji doslej sprejetih stališč in zamisli republiškega odbora in republiškega sveta ZSS za nadaljnji razvoj sistema dohodka in samoupravljanja v družbenih službah. Ta program bomo izvajali preko občinskih odborov sindikata delavcev družbenih dejavnosti, a predvsem preko sindikalnih podružnic. Zaradi tega bomo morali čim tesneje sodelovati z občinskimi odbori našega sindikata in sindikalnimi podružnicami, posebno večjimi. V načrtu imamo organizacijo raznih seminarjev in posvetovanj, da bi tako pomagali podružnicam, predvsem pa delovnemu človeku v teh službah pri ures-

ničevanju sprejetih sklepov in v cilju hitrejšega razvijanja novih družbenih in ekonomskih odnosov v teh kolektivih.

Najvažnejša naloga je zdaj izdelava statuta v delovnih organizacijah družbenih služb. Delovnim kolektivom skušamo pomagati čim bolj konkretno. Sistem dela naših sindikalnih podružnic in občinskih odborov bo predmet letošnjega plenuma republiškega odbora.

Posebej nas zanima, kakšne naloge si je republiški odbor postavil za področje šolstva?

Približno isti položaj kot v ostalih dejavnostih družbenih služb je tudi na področju šol-

to storiti ob konkretnih primerih. Predvidevamo, da bo v obdobju, ki je pred nami, zelo živahna dejavnost ob sprejemanju novih zakonskih predpisov na vseh področjih družbenih služb zaradi usklajevanja z ustavo. Pri tem bomo morali zagotoviti čim širše sodelovanje v razpravah ob osnutkih raznih predpisov — konkretno tu: zakona o šolstvu.

Kakšen sistem dela predlaga republiški odbor sindikalnim podružnicam, da bi se poživila njihova dejavnost in vpliv na družbeno življenje v komunih?

Dejavnost sindikata naj bi bila usmerjena bolj na reševanje konkretnih problemov v družbenih službah. Nujna je nenehna skrb za realizacijo stališč sindikata v življenju kolektivov. Podružnica je dolžna ugotavljati protislovja, ki nastajajo v odnosih med ljudmi, jih reševati in dajati vsestransko iniciativo uveljavljanju človeka-upravljalca v vseh oblikah samoupravljanja znotraj in zunaj kolektiva. Takša praksa v delu bo hitro in jasno pokazala potrebo močnejše vloge subjektivnega faktorja, to je v podružnici organiziranega kolektiva.

Posebej je treba poudariti, da je pogoj uspešnega dela sindikata sposoben kader v izvršnih odborih podružnic, tak ki zna ustvariti široko aktivnost med članstvom in ki uživa vsestranski ugled. Zavedati se moramo, da v ustanovah in podjetjih ocenjujejo delo sindikata tudi po tem, kakšne so osebne strokovne in politične kvalitete delavcev, ki delajo v organizaciji in jo predstavljajo.

Neugodni pogoji za delavske in ljudske univerze

Pretekli teden je bil pod predsedstvom Iva Tavčarja v Domu sindikatov v Ljubljani razširjena seja sveta Zveze delavskih in ljudskih univerz, na kateri so razpravljali o težah za izdelavo sedemletnega perspektivnega načrta o izobraževanju zaposlenih. Poročilo o dosedanjem razvoju delavskih in ljudskih univerz med drugim opozarja, da se je zmanjšalo število DU (od 71 v letu 1959/60 na 61 v zadnjem letu) predvsem zaradi teritorialne reorganizacije komun. Temu se pridružuje še ugotovitev, da dejavnost delavskih in ljudskih univerz ni v skladu s potrebami in komun, ki jih pri- naša vse hitrejši gospodarski in družbeni razvoj.

Vzroke za takšno stanje moramo iskati tudi v tem, da mnogi ne razumejo vloge DU v današnjem izobraževalnem sistemu. Največja ovira so prav gotovo neugodni pogoji za delo: pomanjkanje kadrov, prostorov, pa tudi finančnih sredstev. Ker je problemov na razvojni poti tovrstnih ustanov precej, bodo potrebna za njihovo rešitev predvsem večja finančna sredstva, in sicer ne le za razširjeno dejavnost, temveč tudi za znanstveno raziskovalno delo. Večja sredstva so potrebna tudi za funkcionalno dejavnost, ker morajo delavske in ljudske univerze zaposlovalci precej zunanjih sodelavcev-strokovnjakov.

M. K.

Za makedonske otroke in šole

Globoko prizadet po skopskem potresu je skoraj sleherni naš človek tako ali drugače pokazal vso pripravljenost pomagati po nesrečencem. V prvi vrsti je pomoč veljala otrokom, kajti mnogi so razen domov izgubili še svoje roditelje. Vsem mladostnikom, ki so jih evakuirali v naše kraje, so družbene in politične organizacije, delovni kolektivi, ustanove, kakor tudi posamezniki na široko odprli vrata ter jih kot svoje najbližje sprejeli medse.

Ze komaj dober mesec po potresni katastrofi, v septembru, je poseben republiški odbor zbral v Poreču vse makedonske otroke, ki so dotlej živeli ločeni in vsepovsod po Sloveniji, ter jih namestil v lepih obmorskih domovih. Za njihovo vzdrževanje so republiški izvršni svet in vse okrajne skupščine odobrili večdesetmilijonska denarna sredstva, za ostalo, potrebno normalnemu in sodobnemu življenju, pa je poskrbel republiški sekretariat za šolstvo. Podobno je bilo poskrbljeno tudi za makedonske učitelje in vzgojitelje.

V takih razmerah so novi začasní poreški prebivalci preživljali lepe jesenske dni sončnega septembra ter se na igriščih in kopališčih dobro opomogli od preostanih elementarnih strahot. V zvezi z organizacijo makedonske osemletke je bilo treba izvršiti vrsto važnih, neodložljivih nalog. Toda tudi te so bile uspešno in pravočasno izpolnje-

ne. Zato so lahko že 9. oktobra pričeli z rednim šolskim delom. K sreči je bilo prav tedaj na voljo dovolj razredov in ostalih potrebnih šolskih prostorov, ki jih je ljubljanska okrajna skupščina opremila z lepim novim šolskim pohištvo. Diaprojektorje, globuse, fizikalne in kemijske zbirke, magnetofon in še mnogo drugih učnih pripomočkov za vse razrede in predmete osemletne šole, ki so jih darovale razne slovenske šole, pa je zbral Zavod za napredek šolstva

ter z njimi bogato založil prazne kabinete.

Ne samo to. Množica posameznikov, šole, osnovnošolci in ostala šolska mladina, učitelji, šolski kolektivi, vzgojitelji, zavodi za prosvetnopedagoško službo ter druge prosvetne ter šolske organizacije in ustanove, skratka vsi so bili zaskrbljeni nad usodo šolstva v Skopju. Tu di za to se zbrali znatna denarna sredstva, obleko, obutev in ostalo osebno ter šolsko opremo, učila in podobno. Nekateri so

mного tega odpremljali nemudoma in neposredno v Skopje, drugi pa so zbrana sredstva vskladili in jih bodo poslali skopskim šolam, ki so jih že ali pa jih še bodo zgradili, kakor hitro jih bo tam mogoče sprejeti.

Akcija pomoči skopskim šolam je pri nas v glavnem končana. Žal, da nihče ne bo mogel nikoli natančno ugotoviti vseh darovalcev, denarnih zneskov in ostalih materialnih dobrin, ki so jih v ta namen zbrali, kajti neznanih darovalcev je mnogo. Nagla pomoč, ki je bila potrebna zlasti v prvih dneh po nesreči, je prehitela vsako možnost voditi evidenco. Tudi obsežen seznam znanih, ki so opremili poreško makedonsko šolo s kopnimi, stoli, katedri, učili in skupni vrednosti blizu 2 milijona dinarjev, ni v celoti popoln.

Vsem znanim in neznanim, ki so s toliko vnemo sodelovali pri pomoči, gre zasluga in zahvala, da je tudi slovensko šolstvo kot celota moglo izpolniti svojo dolžnost in obljubo. Materialna pomoč in osebni napor, osredotočeni v skrb za vzdrževanje in šolanje 310 makedonskih otrok, za katere bo Slovenija poskrbela vse do povratka v njihovo ožjo domovino, kakor tudi skrb za ostale skopske otroke in šole, je hkrati dovolj zgorevno pokazatelj visoke stopnje humanosti in toplih bratskih čustev do makedonskega naroda in še posebej do mladega makedonskega rodu.

V. K.

Makedonski otroci v Poreču pred domom Gradisa, kjer jih domuje 28, so si uredili igrišče za odbojko

SEMINAR BIOLOGOV

V semestralskih počitnicah smo se zbrali biologi, tokrat v Ljubljani. Naši nekdanji predavatelji na univerzi so nam povedali o novostih v biologiji in o svojem delu. Res je, da smo vsi sem pa tja zajeli sapo, saj smo toliko od tega že pozabili. Pretežna večina nas je na osnovnih šolah in gimnazijah, kjer se v snov toliko ne poglabljamo. Vsi pa vemo, kako važno je v razredu, če otroci čutijo, da predavatelj svoje zaloge znanja se ni izpustil.

Predavanja so bila na biološki fakulteti. Porazdeljena so bila na tri dni 21., 22. in 23. jan. Bila so premljena organizirana in tudi polnoštevno obiskana. Vsakikrat smo v dopoldanskem času poslušali po dve predavanji in v popoldanskem zopet po dve. Temu so bile izbrane tako, da lahko z nekaj srednješolske toplotne snov vnašamo v naše učne ure.

Seminar smo začeli s predavanjem docenta dr. Stefana Michelja »Ultrastruktura in fiziologija mišice« bilo zelo pregledno in sistematsko. Predavanje se spremenja slike in filmi. Večina biologov nas na šolah uči kemijo — mislim, da kar vsi — in tako je bilo zelo korist-

no predavanje dr. Kalisnika »O trozoptih«. Med drugim je tudi demonstriral aparat za zaznavanje radioaktivnih žarkov. Docent dr. Miro Vargjan je razložil kemizem fotosinteze pri zelenih rastlinah. Nadalje so se vrstila predavanja »O svetu zase«, to je o virusih — govoril je docent dr. Likar. Asistent Tone Pogačnik je predaval o potovanju po Afriki. Opisal je rastlinstvo, živalstvo in ljudstvo posameznih predelov tega kontinenta. Asistent Matjaž Gogala je popelstil seminar s prijetnim prikazom biološke izleta s fotoaparatom.

Prav za vse je bila zanimiva tema docente dr. Nade Pipanove: »Citologija«. Danes že poznajo celico pod elektronskim mikroskopom z vsemi vključki. Primerjava obeh celic brez dvoma zanimiva. Lahko bomo nekaj o tem povedali tudi na nižji stopnji. Novice iz evolucije, kakšne dokaze smo v zadnjih letih prejeli nam je demonstriral ravnatelj Prirodoslovnega muzeja dr. Anton Polenc. Docent dr. Zlata Dolinar pa nam je kot antropolog govorila o počasnem drž človeka.

Za zaključek smo si ogledali še prirodoslovni muzej.

Slavka Amon

Izpopolnjevanje prosvetnih delavcev celjskega okraja v zimskih počitnicah

Razmišljanja strokovnega kolegija zavoda za prosvetno-pedagoško službo Celje o organizaciji seminarjev za prosvetne delavce v zimskih počitnicah je presenetljivo poročilo o široko zasnovani organizaciji in pestrosti oblik tega dela na Češkem, o čemer smo brali v prispevku profesorja

Romana Oberlinterja v zadnji številki Sodobne pedagogike. Primerjali smo naše možnosti z njihovimi ter se odločili za že ustaljene oblike, po drugi strani pa želeli vnesti vanje tako vsebino, ki naj nudi osnovo za nadaljnje poglobljanje v oblikah, kot debatnih klubih, konzultacijah, aktivnih itd., ki dejansko bolj aktivirajo slehernega udeleženca.

Pedagoški teren celjskega okraja je v teži izpopolnjevanja najbolj zaživel prve dni semestrskih počitnic, nekatere skupine pa so delale tudi še ob koncu. Pedagoško najbolj manifestativno in množično je bilo delo v tork, saj so po vseh občinskih središčih ob približno isti uri prisluhnili besedam predavateljev: v Velenju dr. Ivi Segulovi, v Laškem prof. Metelkovi, v Slov. Konjicah dr. Stanku Gogali, v Šmarju prof. Pedičku, v Sentjurju prof. Oberlinterju, v Mozirju prof. Valentiniču in v Zalcu prof. Lužniku. Tematika je bila sicer povsod različna

toda katerokoli področje je predavatelj pred poslušalci razgrnil, je bilo podano zanimivo in prepričljivo, ker je bilo podprto z mnogimi življenjskimi izkušnjami dela na pedagoškem področju. Občutek zadovoljstva, ki ga doživi učitelji ob ponovnem potrdilu družbene pomembnosti in vloge vzgojnega dela, ter krepitev samozvesti, je prosvetnim delavcem potrebna psiholurna opora. V tem je velika vrednost te oblike kolektivnega izpopolnjevanja.

Splošni tip seminarjev, namenjenih vsemu učitelstvu, so dopolnjevali še seminarji s specialno vsebino, kjer se je določena tematika obdelala v več predavanjih, ki pa so bila uglasena na skupno temo. V tem smislu je izšel trodnevni seminar o spolni vzgoji, ki je bil prirejen za učitelje celjske občine s predavanji: Telesni razvoj in spolno zorenje mladostnika (dr. Repovž), Duševni razvoj pubertetnika (prof. Trček), Odnosi med spoloma v luči socialistične

etiike (dr. L. Zlebnik), Spolna vzgoja na posameznih stopnjah osnovne šole (Majda Musek in prof. Brane Vesel) ter Socialistični pogledi na spolnost, ljubezen, zakon in družino (prof. Pediček). Mnogo snovi za razmišljanje o tem problemu je nudil istočasno predvajani film »Nočni izlet«.

Z enakim smotrom in načinom dela je bil organiziran seminar o estetski vzgoji za učitelje in profesorje slovenskega jezika, glasbe in likovnega pouka osnovnih in srednjih šol. Tudi tu se je vsebina smiselno dopolnjevala in vezala na izhodiščno temo »O nalogah in vsebini estetske vzgoje«, ki jo je podal dr. Stanko Gogala. S konkretizacijo nalog estetske vzgoje ob gledaliških predstavah, filmih in likovnem izražanju so pripravili predavatelji: ravnatelj celjskega gledališča prof. Hartman, prof. Jovita Podgornikova in prof. VPS Zoran Didek. Besede so podkreplili skrbno izbrani in analizirani kratki

Domače novice

DVAKRAT 19 STANOVANJ ZA PROSVETNE DELAVCE

V novomeški občini, ki je ena največjih na Dolenjskem, posvečajo precejšnjo skrb stanovanjskemu problemu prosvetnih delavcev. Tako so zgradili zanje v zadnjih dveh letih 19 družinskih in prav toliko samskih stanovanj. Na področju te občine bo treba nujno zgraditi še 17 družinskih stanovanj in osem samskih, kajti še vedno je precej prosvetnih delavcev, ki stanujejo v neprimernih stanovanjih. V zadnjih petih letih se je to vprašanje precej omililo, in sicer predvsem zaradi velikega razumevanja nekaterih delovnih kolektivov, ki so odstopili svoja stanovanja za potrebe prosvetnih delavcev — S. S.

REDEK USPEH NA CELJSKEM UČITELJSČU

Ob zaključku letošnjega šol. polletja je v 4. b letniku celjskega učiteljskega, v katerem je 30 dijakov in dijakov, izdelalo razred kar 94 odstotkov vseh — če pa bi dva dijaka ne ostala neocenjena, bi dosegli 100% učni uspeh. To je zares hvalevreden uspeh, ki je na naših šolah precej redek — največ zasluge zanj pa imajo dijaki in dijakinje, prav tako pa tudi njihov razrednik profesor-biolog Janez Plahutnik. — S. S.

V SENTJANJU UREJAJO ŠOLSKO DELAVNICO

V Sentjanju nad Krmeljem je zelo delaven pionirski odred. Na jesen so začeli urejevati okolico svoje nove šole, ki so jo imenovali po znanem borcu Milanu Majcnu, izpopolnjujejo pa tudi načrte za šolsko igrišče in urejajo šolsko delavnico.

Pionirski odred te osnovne šole ima več krožkov, kot npr. šahovskega, lutkovnega, literarnega, tehničnega idr. Na konferenci, ki je bila pred časom, so sprejeli letni program dela. Pionirski odbor kaže veliko skrb in se trudi, da bi s svojim delom dosegel vidne uspehe, seveda pa učenci pri tem ne pozabljajo na svojo glavno nalogo — učenje. S. S.

SOLE ZA STARŠE V VELENJSKI OBČINI

V Soštanju, Velenju in Šmartnem ob Paki delujejo šole za starše. DU Velenje je na željo staršev pripravila ciklus osmih predavanj. Obravnavajo najpomembnejše obdobje v razvoju otroka — puberteto. Samo nekaj naslovov: Pubertetnik in ljubezen, Zaposlitev otroka v puberteti, Pubertetnik in delinkvenca itd. Obisk na predavanjih je zlasti lep v Velenju in Šmartnem ob Paki. Tudi razprava je navadno prav živahna. — V.

NAD 500 UČENCEV V NOVI SOLI V ŠMARTNEM

Pred kratkim so začeli z rednim poukom v novi dvonadstropni osnovni šoli v Šmartnem pri Litiji, ki je došla ime po narodnem heroju Francu Rozmanu-Stanetu. Moderno šolo z osmimi učilnicami in dvema kabinetoma obiskujejo 504 učenci iz več kot desetih krajev. Kot je znano, so začeli graditi novo šolsko poslopje v Šmartnem že pred leti (s 30 milijoni samopripravek ter z občinskimi sredstvi), vendar je gradnja počasi napredovala, ker ni bilo dovolj denarja. Po lanskem potresu, ki je med drugim močno poškodoval staro šolsko poslopje, je ljubljanska okrajna skupščina odmerila za dograditev nove šole 36,5 milijonov in 50 milijonov dolgoročnega posojila. Zdaj bodo potrebovali v Šmartnem še sredstva za gradnjo telovadnice ob šoli, pa tudi za rešitev stanovanjskega vprašanja prosvetnih delavcev, ki žive večinoma še vedno v podstrešnih sobah. — M. K.

II. kongres psihologov SFRJ v Zagrebu

V dnevih od 6. do 8. februarja t. l. je bil v Zagrebu II. kongres psihologov Jugoslavije, ki se ga je udeležilo blizu 300 psihologov in nad 100 gostov iz SFRJ. Na kongresu so obravnavali mnoga pereča vprašanja našega življenja. V prihodnji številki bomo objavili poročilo našega sodelavca, da bodo o navedenem kongresu informirani tudi bralci PD.

Ali že veste, da ...

... je v Šmarju pri Jelšah največ osnovnih šol v celjskem okraju, in sicer 26 — toda niti na eni nimajo matematika, Solška poslopja v tej občini so bila zgrajena od 1850 do 1900. leta. Že v zapisnikih nekdanje Avstrije je pisalo, da bi jih bilo treba nujno obnoviti, vendar to še danes ni opravljeno.

... se je v zadnjih petih letih povečalo število učencev, ki obiskujejo nekombiniran pouk, za 6,4 odstotke. Statistika kaže, da je vse manj učencev v oddelkih s štirimi in več razredi ter v oddelkih s tremi razredi, kar je razveselivo, saj vemo, da dobe učenci v takih oddelkih dosti nižjo raven znanja kot v normalnih t. j. nekombiniranih razredih.

... se je število centrov za izobraževanje delavcev zmanjšalo od 88 (v 1962 letu) na 72 v preteklem letu. Vzroke za to moramo iskati v premalo razviti kadrovske službi v gospodarskih organizacijah, v pomanjkanju strokovno usposobljenih kadrov za delo v teh centrih itd. Zavod SRS za strokovno izobraževanje je zato predvidel za letošnje usposobitev prosvetno-pedagoške službe za delo s tovrstnimi centri, pripravi pa bo tudi seminarje za organizatorje izobraževanja.

... poučuje na 34 posebnih šolah v naši republiki 340 učiteljev, od tega pa jih je (po nepopolnih podatkih) le 38 odstotkov strokovno usposobljenih. Tudi v posebnih vzgojnih zavodih ni dovolj strokovnih delavcev, posebno psihologov in socialnih delavcev. Vzajajaljšča imajo nenehne težave zaradi ustanoviteljstva in financiranja — namesto da bi izboljševala metode vzgojnega dela.

... je na Slovenskem v tem šolskem letu 115 šol oziroma oddelkov za odrasle s 426 semestri in 7625 slušatelji. Analize kažejo, da so zaradi premalo trdnost postavljenega predmetnika in učnega načrta učiteljski zbori in vodstva šol za zaposlene določala prekratko dobo šolanja, premalo dosledno pa sta spremljala tudi učne uspehe. Tudi glede vpisa v večerne šole še ni enotnih meril, zato ni čudno, da obiskuje takšne šole poleg redno zaposlenih z večletno prakso, vse pogosteje tudi mladina, ki ni uspevala v redni šoli. M. K.

Emilija Kovačević (tretja od desne) v družbi naših defektologov

SLOVENSKI IN HRVATSKI DEFEKTOLOGI MED SEBOJ

Metodičarka Emilija Kovačević iz Zagreba med gorenjskimi defektologi

Lani v decembru so gorenjski defektologi obiskali nekatere posebne šole in zavode v Zagrebu ter njegovi okolici. Namen ekskurzije je bil, da se defektologi seznanijo z organizacijo dela v zavodih za prizadeto mladino v republiki Hrvatski. Ogledali smo si dve posebni šoli, zavod za debile v Veliki Gorici, zavod za delavnicami za debile v Lugu

in zavod za imbecile v Zagrebu. Ob razgovorih z vodstvi zavodov smo v vseh primerih ugotovili škodljivost premajhne povezave, ker sedaj mnoge drobne probleme rešujemo vsak po svoje in s tem počasneje prihajamo do trdnih stališč. Najvažnejše je to, da smo z ogledi in razgovori dokončno utrdili prepričanje, da je treba habilita-

tacijo duševno manj razvitih otrok na Gorenjskem iskati predvsem v smeri priučevanja v industriji.

V Hrvatski so šli v drugo smer. Imajo že dva zavoda za vajeniško mladino, ki sta edina v Jugoslaviji, kjer poklicno usposabljaajo debile. To usposabljanje pa je izrazito obrtniškega tipa in sicer deficitarnih obrti (pečarstvo, pletarstvo, pleskarstvo). Celotna koncepcija se nam ne zdi perspektivna niti posnemajna vredna.

Sprejemi kandidatov v posebne vzgojne zavode in šole so povsod vezani le na kategorizacijo, kar je vsekakor pravilno. Tudi strokovna delovna mesta so mnogo bolj zasedena kot pri nas v Sloveniji, kar se vidno odraža pri delu z otroki. Glede izvajanja učnega programa in polaganja izpitov so vodstva šol in ustanov zelo elastična, tako da je program prirejen sposobnostim otrok. Izpuščena so vsa abstraktna poglavja, v višjih razredih pa je vse več političnega pouka. Tudi materialno so institucije na zadovoljivi osnovi in, kar je zanimivo, cene oskrbnih stroškov so nižje kot v Sloveniji, ter imajo enotnejši kriterij in večji družbeni nadzor.

Posebno pozornost pa je vzbudila znana defektologinja Emilija Kovačević iz Zagreba, ki je pokazala vrsto metodičnih učnih pripomočkov, katere uspešno uporablja pri svojem delu v razredu. Ker prav teh pripomočkov močno pogrešajo naši defektologi, smo jo prosili, da bi prišla v Kranj in bi posamezne stvari demonstrirala in podrobneje obrazložila. Povabilu se je tovr. Kovačevićeva rada odzvala in v semestrskih počitnicah smo v Kranju organizirali tridnevni seminar iz metode računstva in spoznavanja narave za posebne osnovne šole. Predavateljica je prinesla s seboj vrsto zelo zanimivih učnih pripomočkov. Obrazložila je metodični postopek pri uporabi posameznega učila, kar je za tistega, ki uporablja tovrstno učilo, prav posebno vredno in poučno.

Tovarišica si je svoje bogato znanje pri delu z mentalno pri-

zadeto mladino pridobila predvsem z vztrajnim in študijskim delom v razredu samem. Svoje delo pa je bogatila z izkušnjami, ki si jih je pridobila v tujini. Obiskala je skoraj vse tovrstne ustanove in zavode v Evropi. Metodične prijeme in ponazorila ter vse, kar je videla v tujini, pa ni avtomatično presajala in uporabljala, marveč jih je najprej preizkusala in šele potem, če so bili dobri, osvojila. Naši defektologi niso samo poslušali njena izvajanja, ampak so sami izdelovali učila ter ponazorila, ki jih je prinesla s seboj. Zanimivo je, da so skoraj vsa učila izdelana iz lepenke, papirja in ostalega slikovnega materiala ter ne predstavljajo za neko šolo večjih denarnih izdatkov. Naše šolnike je predvsem pritegnilo loto računalno, računalno za poštevanko, slikovna seštevanka in odštevanka ter drugo.

Za njene metodične pripomočke so se zanimali tudi nekateri prosvetni delavci iz prvih razredov kranjskih osnovnih šol, ki so se tega seminarja tudi udeležili.

Do sedaj smo bili navajeni starih »klasičnih« oblik seminarjev, to je z golo besedo. Omenjena tovarišica pa je vse, kar je povedala, tudi praktično pokazala. Za nas je bila ta oblika podajanja zelo koristna, ker smo sami izdelali učila, ki jih bomo rabili pri pouku.

Zelimo, da v bodoče strokovnjaki-praktiki hodijo v tujino na specializacijo in podobno, ker od njih bomo prav gotovo veliko več pridobili kot od teoreti-

kov. Organizacija seminarja je bila zelo dobra in vse dni je imel seminar delovno vzdušje. Stroške seminarja pa sta krila Zavoda za prosvetno pedagoško službo Kranj in Jesenice.

Z gotovostjo lahko rečemo, da se naši sosedje lotevajo reševanja posebnega šolstva bolj enotno in kompleksno kot pri nas. Prav zaradi tega so njihovi uspehi večji in vse kaže, da nas bodo (če nas že niso) prehiteli v tem razvoju.

Vlado Rozman

Priznanje za delo in prijetno srečanje

Slovenski kulturni praznik — februar, so v Škofji Loki pravili prav na poseben način. Ta dan je bila v prostorih škofjeloške osnovne šole svečana proslava z bogatim kulturnim sporedom, nato pa so podelili najboljšim in najprizadenejšim kulturno-prosvetnim delavcem svečane diplome. Za večletno prizadevanje šolsko in izvenšolsko delo so bile nagrajene učiteljice:

Olga Smid iz Selc, Cvetka Zargi iz osnovne šole Trata in Mara Jelovšek s škofjeloške osnovne šole. Za dolgoletno delo pri škofjeloškem kulturno-prosvetnem društvu Svoboda je prejela priznanje občinska uslužbenka Poldka Stiglic. Zaslužno priznanje je prejel tudi ravnatelj škofjeloškega muzeja Andrej Pavlovec za ureditev in delo v škofjeloškem muzeju.

Na prireditvi, ki sta jo organizirala občinska skupščina in sindikat prosvetnih delavcev, so povabili tudi upokojene prosvetne delavce. Udeleženci proslave so preživeli dan v prijetnem razpoloženju.

Takšna srečanja kulturno-prosvetnih delavcev bodo prirejali odslej v škofjeloški občini vsako leto. — Vlado Rozman.

Odlikovani prosvetni delavci škofjeloške občine: (od leve) Cvetka Zargi, Mara Jelovšek, Andrej Pavlovec, Olga Smid in Poldka Stiglic

Široka dejavnost zavoda PPS Ljubljana I

Ker nalaga zakon o prosv. pedagog. službi svojim zavodom tudi skrb za izpopolnjevanje učno-vzgojnega kadra, je ZPPS Ljubljana I. organiziral vrsto potrebnih seminarjev in tečajev. Pri vseh je bil snov praktična, karšno potrebujejo predavatelji pri vsakodnevem delu in v kateri se večinoma ne morejo sami izpopolnjevati.

Na seminarju iz atomske biologije kemijske zaštite za predavatelje predvojaške vzgoje na šolah druge stopnje so se seznanili z atomskimi in biološkimi borbennimi sredstvi ter z obrambo in sposobnostjo malih držav v sodobni vojni. Predavanja so spremljali s filmi.

Prihodni seminar bo v velikih počitnicah in bo zajel predavanja iz civilne zaštite, zdravstvene vzgoje, moralno politične vzgoje in vaje iz taktike.

Seminar za učitelje zgodovine na osnovnih šolah so organizirali z namenom, da bi pouk zgodovine metodsko in idejno prešel na boljše vsebino dela. Uvodno predavanje je prikazalo stanje pouka tega predmeta na območju zavoda, t. j. sestavo kadra in število ter vrste učnih pripomočkov na šolah. O smotni uporabi pisanih virov in tekstov pri pouku zgodovine je govoril profesor Leopold Petauer, aktivne metode, primerne za pouk zgodovine, in kako naj se manifestirajo v učni uri, je prikazala prof. Antonija Metelko. Z najnovejšimi dognanji o letu 1848 pri jugoslovanskih narodih je poslušalce seznanil prof. Vasilij Melik.

Po svojem snovnem obsegu in udeležbi so bili najobsebnější glasbeni seminarji: seminar za harmoniko, za glasbeno zgodovino (za predmetne predavatelje) in za glasbeni pouk v nižjih razredih osnovnih šol.

OSNOVNA ŠOLA GRAČIŠČE PRI KOPRU

razpisuje prosti delovni mesti:

- predmetnega učitelja za tehnični pouk in fiziko
- učitelja — razrednika V. razreda na podružnični šoli v Gradinu

Pogoji:
pod 1. VPŠ, pod 2. učiteljske z diplomo.

Samsko stanovanje zagotovljeno. Osební prejemki po pravilniku. Nastop službe takoj.

Seminar za harmoniko so organizirali na željo glasbenih šol, ki so od Svobod prevzele skrb za pouk harmonike, katere se učijo veliko otrok, za kar nam pa manjka kvalificiranega kadra. Te kvalifikacije do sedaj pri nas tudi nihče ni dal in bo to prevzel zavod za glasbeno in baletno izobraževanje. Seminarja se je udeležilo 85% predavateljev harmonike. Predavanja so bila izčrpna, spremljana z demonstracijami. Glavni problemi tega predmetnega področja so: poenotenje dela glede na metode, delovni čas in študijska doba, enoten učni načrt in izpitne zahteve, primerni instrumenti, vprašanje melodike in ustne harmonike in še nekateri. Predavatelji so bili: Meta Petelinšek, Janez Kuhar in Stojan Vidmar.

Seminar za glasbeno zgodovino

no je bil namenjen predmetnim predavateljem na osnovnih, srednjih in glasbenih šolah. Temu predmetu do sedaj nismo posvečali dovolj pozornosti, zato naj bi bil to uvod v reševanje vprašanj glasbenega pouka v 7. in 8. razr. osn. šol pa tudi orientacija za učiteljske in glasbene šole. Prof. Rafael Ajlec je predaval o sodobni glasbi, o odnosu med resno in zabavno glasbo in o najvažnejšem gradivu iz jugoslovanske glasbe — s poudarkom na slovenski. Prof. Vilko Ukmar je govoril o načinu poučevanja glasbene zgodovine, prof. M. Lipovšek je dal nekaj primerov iz analize glasbenih oblik, prof. D. Pokorn je prikazal portret F. Chopina, dr. Z. Kumarjeva pa je govorila o ljudski glasbi in sodobni glasbeni vzgoji. Vsa predavanja so spremljale zvočne ponazoritve na ploščah in magnetof. trakovih.

Seminar za glasbeni pouk v nižjih razredih osnovne šole je bil tridenen in je moral biti zaradi velike udeležbe (183) v štirih skupinah. Njegov namen je bil s temeljito in odločno akcijo poseči v glasbeno vzgojo na nižji stopnji. Predavali so: Janez Bitenc o poslušanju in razlagi primernih glasbenih del, Janez Bole o oblikovanju glasu in estetskem oblikovanju pesmi pri razrednem petju, Pavle Kalan o elementarni ritmiki in melodični vzgoji, otrokovi ustvarjalnosti in improvizaciji v glasbenem pouku, Mirjana Turel o oblikah ritmične vzgoje in zavestnem uvajanju v ritmiko in melodiko. Metodčne napotke in praktično delo je pokazal prof. Albin Weingerl.

Ker so imeli udeleženci pripravljeni tudi potreben material in ker je ZPPS celotno 3. številko svojega Biltena posvetil samo glasbeni tematiki, je bilo delo tem bolj plodno.

Seminar tehnično vzgojnih spretnosti je bil namenjen vzgojiteljicam v šolskih oddelkih varstvenih ustanov. Škoda, da je bila udeležba bolj pihla. Ker je to delo aktualno za vse učit. na nižji stopnji, bi bilo prav, če bi posredovali vsebino po razrednih aktivnih vseh občin.

Seminar iz organske kemije je bil namenjen predavateljem tega predmeta in je vseboval 62 eksperimentov iz organske kemije. Potrebna skripta bodo izšla, da bodo na voljo tudi onim, ki se seminarja niso udeležili.

Štiridnevni smučarski seminar za predavatelje telesne vzgoje je bil v Kranjski gori in je imel namen seznaniti jih z sodobnim programom smučarskih tečajev, enodnevnih izletov, tekmovalnih in rednega pouka telovadbe na snegu.

Seminar za uporabo audiovizualnih pripomočkov pri pouku tujih jezikov je bil dvodnevni. Prof. Valter Braz je udeležence seznanil z učnimi pripomočki in učili za pouk tujih jezikov in metodskim vključevanjem AV pripomočkov v pouk, kar je pokazal tudi praktično. Prof. Ervin Bračko je prav tako praktično demonstriral z učili, prof. Ivan Konte iz Zagreba je predaval o jezikovnem pouku po AV metodi in prikazal delo z dijaki po tej metodi.

Seminar za učitelje gospodinjstva je imel namen seznaniti učitelje tega predmeta z gospodinjstvi elektrinih aparatov. Soorganizator je bil centralni zavod za napredek gospodinjstva. Učiteljice, ki so bile s te-

čajem prav zadovoljne, so dobile poglobljeno teoretično znanje s področja elektrotehnike v obsegu, ki ga rabijo za podajanje snovi, ki je predvidena v učnem načrtu za predmet gospodinjstva v osnovnih šolah.

Vse seminarje so vodili svetovalci zavoda za prosvetno pedagoško službo Ljubljana I. Jok

Takole je potekal eksperiment v pouku kemije

Naloge objektivnega tipa in testi znanja v šolski praksi

Zavod za prosvetno-pedagoško službo Jesenice je v dneh od 31. januarja do 4. februarja 1964 organiziral seminar za učitelje s svojega področja. Predavala sta sodelavca Psihološkega inštituta Filozofske fakultete v Ljubljani asistent Leon Zorman in pred. Vid Pečjak. Slednji je govoril o metodah spoznavanja otrokove osebnosti, medtem ko je tov. Zorman razlagal nove poglede na tradicionalne načine ocenjevanja učencev v naši šoli in perspektive uporabe nalog objektivnega tipa in testov znanja v naši šoli.

Problem izdelave in aplikacije testov znanja in nalog objektivnega tipa v naših šolah postaja vedno bolj aktualen. Mnenja o tem vprašanju so med pedagoškimi praktiki zelo deljena. Mnogi tehniki testov znanja in nalog objektivnega tipa v celoti odklanjajo, češ da ni v interesu šole, da predstavlja dodatno obremenitev za že tako obremenjene učitelje, da rezultati niso vredni opravljenega dela, da imajo končno zelo majhno vrednost, ker z njimi ni mogoče zajeti celotnih rezultatov izobraževalnega in vzgojnega dela šole, itd. Vemo pa, da so objek-

tivne tehnike za preverjanje znanja (naloge objektivnega tipa in testi znanja) v šolskih sistemih nekaterih držav (predvsem v ZDA) zelo popularne in jih učitelji zelo veliko uporabljajo. Rezultati uporabe teh postopkov lahko zelo koristno prispevajo h kvaliteti pouka. Seveda jih ne smemo zlorabljati. Zavod za prosvetno-pedagoško službo Jesenice je vključil predavanje o objektivnih postopkih za preverjanje znanja učencev v program seminarja zato, da bi te tehnike med učitelji populariziral in jim razjasnil nekatera sporna vprašanja, ki so z njimi v zvezi. Predavanje naj bi hkrati pripravilo ugodna tla za izvajanje novega načrta o uporabi nalog objektivnega tipa in testov znanja v šoli, ki daje prednost predvsem diagnostičnemu aspektu rezultatov, dobljenih s temi postopki. Ta aspekt pri nas vse preveč zanemarjamo. In vendar bi nam tu lahko objektivne tehnike za preverjanje znanja največ pomagale.

Predavatelj je osvetlil ključne točke problema. Pokazal je prednosti in zlorabe rezultatov testov znanja. Poudaril je zlasti diagnostični aspekt uporabe na-

vaja ZPPS Vič na osnovi kadrovske analize že daljša sistematično strokovno pedagoško izpopolnjevanje učnega kadra na njegovem področju. To se odraža v enodnevnih, dvodnevnih in večdnevni seminarjih za različne predmete. Z zadovoljstvom so zavodski program za strokovno izpopolnjevanje sprejela vsa šolska vodstva in tudi učitelji sami.

Najotipljivejši dokaz, da učitelji čutijo potrebo po širši razgledanosti v stroki in temeljitosti metodni usposobljenosti je uspeh petidnevnega seminarja iz anorganske kemije, združenega s praktičnimi demonstracijskimi vajami. Ta seminar je bil organiziran ob nedeljah v času od srede novembra do srede januarja 1963, petkrat po šest ur. Seminar je bil prvotno namenjen desetim ne kvalificiranim predavateljem kemije na osnovnih šolah, toda pridružilo se jim je še pet kvalificiranih učnih moči. Prijave so bile prostovoljne in udeležba skoraj vedno stoo odstotna, kar je tembolj razveseljujoče, ker je bil seminar v prostem času in pozimi, ko je bil prihod na seminar zaradi slabih vremenskih razmer zlasti udeležencem iz bolj oddaljenih krajev (na pr. iz Loškega potoka, Starega trga pri Ložu, Cerknice, Kočevja) izredno težaven. Priznanja je vredna tudi prizadevnost udeležencev seminarja glede na njihovo starost — med najmlajšim

in najstarejšim udeležencem seminarja je bilo kar trideset let razlike! To je še en dokaz, kako velika je želja po strokovnem izpopolnjevanju pri predavateljih ne glede na njihovo starost, če najdemo pravo obliko in vsebino dela z njimi.

Prostore za seminar — laboratorij in predavalnico — je brezplačno odstopila ESS v Ljubljani, za kar se ji tudi na tem mestu zahvaljujemo.

Na seminarju je v svojih predavanjih podala tov. N. Malericeva, profesor VPŠ, zlasti metodčno obdelavo posameznih učnih enot na konkretnih primerih iz anorganske kemije. Eksperimentalno delo s teoretsko razlago, ki naj služi predavateljem za nazoren in metodičen pouk kemije v osnovni šoli, pa je vodila tov. A. Kornhauser, profesor VPŠ. Stroške za seminar so v višini dveh tretjin nosile šole same, eno tretjino pa ZPPS Vič. Udeleženci (14 žensk in 1 moški) so si med vajami sami izdelali preproste aparature, s katerimi so potem obogatili zbirke svojih šol. Poleg tega so dobili udeleženci seminarja tudi kemikalije za eksperimentalno delo na šolah, ki jim bodo omogočale, da prenesejo na seminarju pridobljeno eksperimentalno znanje v pouk kemije na svojih šolah.

Seminar je po mnenju vseh udeležencev dober prispevek k izpopolnitvi in izboljšanju eksperimentalne metode in metodike pouka kemije.

Kljub dobri organizaciji dela pa v tako kratkem času ni bilo mogoče posredovati udeležencem vsega potrebnega znanja s področja kemije. V ta namen bo ZPPS Vič na željo udeležencev organiziral tudi v bodoče sistematične nadaljevalne seminarje s področja kemije kovin in organske kemije, kjer se še zlasti čutijo vrzeli.

Splošen problem za izboljšanje eksperimentalnega dela pri pouku kemije v naših šolah pa je pomanjkanje preizkušene in uporabne literature za eksperimentalno delo, zaradi česar je pouk kemije večkrat verbalen. Zelja vseh predavateljev kemije, tako na osnovnih šolah kot na gimnazijah, je dobiti priročnik, ki naj bi vseboval poleg navodil za kemijski eksperiment tudi vso potrebno razlago. S pomočjo takega priročnika bi bilo tudi eksperimentalno delo na naših seminarjih v časovnem pogledu bolj ekonomično in tako tudi bolj plodno.

K. D.

Kaj pišejo drugi

Revija Sodobnost v svoji 2. letošnji številki objavlja glosso »Ob šolski reformi« (podpisana-c), kjer piše med drugim:

«... Pri tem imamo gotovo vso pravico in dovolj dokazov, da smemo razmišljati tudi takole: na začetku je bila seveda ideja o reformi, ki pa se ni pojavila kar sama od sebe, marveč je imela svojega čisto konkretnega nosilca, pa naj je bil to posameznik ali formalna oz. neformalna grupa. Z idejo o reformi se je pojavil tedaj na odru tudi konkretni, aktivni družbeni subjekt, ki pa v našem primeru ni bil le nosilec neke splošne reformne ideje, marveč je prinašal s seboj tudi bolj ali manj natanko opredeljeno vizijo o konkretni obliki te reforme in o konkretnih poteh njene realizacije. Zdaj pa je ta aktivni družbeni subjekt načelno upravičenost svoje načelne reformne ideje kar meni nič tebi nič, mehanično in samovoljno prenesel tudi na svojo predstavo o konkretni obliki reforme. Ni dopuščal možnosti, da je njegova načelna ideja sicer upravičena in pravilna, da pa utegne biti njegov konkretni predlog za uresničenje te ideje že ne zmoten, pa vsaj bistveno pomanjkljiv. Tako je torej že a priori konstitutiral enotnost ideje in prakse, konstitutiral pa je to enotnost izven prakse, v območju čiste ideje, kar pomeni, da je ravnal kot najčistejši platonik. Za svojo idejo v resnici sploh ni dopuščal preverjanja v praksi, oziroma dopuščal je takšno preverjanje samo post festum, češ: morda je moja predstava sicer res pomanjkljiva, a kaj bi to, najprej jo bomo realizirali in šele potem bomo pogledali, kaj bo »rekla« praksa. S tem je seveda suvereno odklonil vso tisto prakso, ki mu je že jasno in glasno govorila prek »ne-konservativnih« pa v določenih meri tudi prek konservativnih »nasprotnikov« reforme. Vedel se je tako, kakor da ne bi bilo ničesar ne pred njim in ne okoli njega, hotel je biti kakor stvarnik, ki ustvarja ex nihilo zanikal je čas in prostor in postal tako pravi don Kihot...»

Kdaj: logopedski center?

Pretekli mesec je bil na osnovni šoli »Toneta Cufarja« v Ljubljani seminar logopedov, ki so se ga udeležili tudi gostje iz Beograda in Zagreba ter študenti-logopedi višje defektološke šole v Zagrebu.

Prvi dan seminarja so poslušali predavanje o jecljanju (o tem je govorila z medicinskega stališča doc. dr. Zlata Hribar) ter o psihomatskih aspektih jecljanja (o čemer je predaval prof.

Leopold Bregant). Seminarja se je udeležila tudi sodelavka Defektološkega inštituta v Moskvi Natalija Morozova, ki je seznanila naše logopede z glavnimi smernicami logopedskega dela v SZ ter z delom tovrstnega znanstvenega inštituta.

Na nujnost ustanovitve logopedskega centra pri nas je opozoril v svojem referatu Zdravko Omerza. Poudaril je, da so govorne motnje ne le ovira za otrokov normalni razvoj, temveč jim tudi onemogočajo pravilno vključitev v našo družbo in skupnost. Anketa, ki so jo pred leti izvedli logopedi (v okviru ljubljanskega pedagoškega društva) je pokazala, da ima 3,04% vseh otrok v osnovnih šolah govorne motnje in napake. Poskusili so pokazati, da je najlažje odstraniti govorne motnje že v predšolski dobi, zato bi bilo treba ustanoviti centralno ustanovo.

Drugi seminarski dan je predavala prof. Slavica Toličić o bralnih motnjah, koreferat o tem pa je imela ortopedagoginja Marija Koman. Obe predavateljici, pa tudi razprava je pokazala, da je učitelstvo premalo seznanjeno s problemom bralnih motenj, kar je v škodo precejšnjemu številu otrok z disleksijo (v osnovnih šolah). Razprava je pokazala, da je globalna metoda branja, ki je v elementarnih razredih osnovnih šol precej razširjena, škodljiva za disleksijske, zato bi bilo treba organizirati zanje posebne tečaje, kjer bi jih urili v branju predvsem po fonomimski metodi.

V razpravi o delu logopedov ter o pripravah bodočih kadrov na poklic so med drugim poudarili, da je bilo v zadnjem šolskem letu premalo poskrbljeno, da bi diplomirani logopedi našli zaposlitev na primernih delovnih mestih.

Z. O.

Koleno Drago, ZPPS Jesenice

Bo poskus uspel?

UČNI PROGRAM OSNOVNE ŠOLE IN REFORMNE IDEJE

Prav je, da se tega brez dvoma zahtevnega vprašanja čisto odkrito lotevamo sedaj, ko je zanimanje naše družbene javnosti za dosežke in probleme reformirane osnovne šole zelo živo. V zadnjem času je bila vrsta član- kov v pedagoškem in drugem ti- sku, kateri so skušali to osnovno vprašanje osvetliti z različnih zornih kotov. Zavod SRS za na- predek šolstva je zaključil obsež- no študijo o eksperimentalnih re- zultatih izvajanja novega učnega programa. Pripravljen je obšir- no gradivo, o katerem bodo v kratkem razpravljali najvišji družbeni organi v republiki. Skratka: smo v dobi, ko moramo družbi predložiti račune o delu v preteklem obdobju in kar je še važnejše: iskati in najti naj- boljše poti za nadaljnji nemoten razvoj osnovne šole.

Dobro je, da se ravno sedaj med nami, prosvetnimi delavci — čisto vseno, kje smo in kaj dela- mo — razvije široka javna raz- prava, v kateri bomo tudi sami povedali, kaj nas žuli ter skušali kritično oceniti svoje delo in svo- ja prizadevanja. Zeleti bi bilo sa- mo, da bi bila ta razprava bolj sproščena, poglobljena in kritič- na ter da bi pristojni organi bolj upoštevali njene rezultate, kot pa je bil to primer pred kakimi pe- timi leti, ob uvajanju reforme. Ona je ostala marsikomu v sla- bem spominu — naj mi bo opo- menjeno, da to tako naravnost po- vem. Šlo je predvsem za način. Zelo poenostavljeno smo prikazo- vali in razlagali nekatere ukrepe in jih tudi izvajali kljub očitne- mu odporu šolnikov in kljub te- mu, da je že dosedanj razvoj v nekaj letih pokazal, da so bili očitno preuranjeni ali pa tudi čisto zgrešeni. Posledice pa čutimo in jih bomo verjetno še lep čas čutili. Poleg objektivnih je tudi neka subjektivna posledica, mi- mo katere ne moremo, ker jo ču- timo na vsakem koraku: prosvet- ni delavci so v prejšnji meri iz- gubili zaupanje v smotnost vo- denja naše šolske politike. Pusti- mo ob strani, koliko je to posled- ica nekega, menda še kar pri- rojenega »šolskega konservati- vizma«, v vsakem primeru pa gre tudi za nekaj čisto objektivnih vzrokov. Predvsem bo kdorkoli danes težko dokazoval in dokazal, da je bila reforma osnovne šole temeljito in strokovno pripravlj- ena, ali da je bila dovolj usklaje- na z objektivnimi pogoji in mož- nostmi. Ne, uvedli smo jo bolj »na vrat na nos« in bili v svojih pričakovanjih skorajda utopično — optimistični. Bili smo tudi kar dovolj nestrpni; namesto da bi ljudi prepričali z objektivnimi dokazi o smotnosti ali nujnosti določenega ukrepa ali določene novosti, smo le prevečkrat ope- rirali s parolami, povrhu pa vča- sih še zelo nerodno. Nasprotna mnenja pa je bilo marsikomu najlažje utišati s »strokovnjakar- stvom« ali »okosteljenim konzer- vativizmom«. Posledica pa je le, da je marsikak »strokovnjak«, v resnici pa dober, delavljem stro- kovnjak in pedagog stal ob strani v letih, ko bi bilo njegovo širše sodelovanje pri rasti našega šol- stva najbolj krvavo potrebno. Boljše ali slabše je pač opravljal svoj posel v ožjem pomenu be- sede ter se pri tem grizel z misli- jo: »Ali me je čas res že čisto povozil?« Morda zveni to dema- goško ali melodramatično, toda če samo pomislimo na to, kako težko je dostikrat dobiti strokovnjake za pisanje učbenikov ali za kakrš- nokoli drugo obsežnejšo in za- htevnjejšo nalogo, bomo verjetno le morali iskati vzroke tudi v na- vedenem. Da pa strokovnjakov sploh nimamo ali pa da ne bi bili voljni delati, je malo verjetno, saj imamo Slovenci v šolstvu že lepo tradicijo.

Na srečo pa se v zadnjih letih občutno popravlja stanje tudi gle- de tistega neobhodnega zaupanja, ki ga mora imeti predvsem šol- nik — praktik v pristojne organe, ki šolstvo posredno ali neposred- no vodijo in usmerjajo. Predvsem nas prosvetne delavce veseli, da je čedalje bolj čutili stvarno in trezno gledanje na šolsko proble- matiko. Prav zato pa se nam zdi še bolj potrebno, da naše družbe- ne organe, ki le ne morejo imeti neposrednega vploga v šolsko delo, popolnoma odkrito informi- ramo o stanju in problematiki — tako, kakor ju mi gledamo. Če bi vsakdo in vedno tako delal, po- tem se marsikakšen spodrselja ne bi zgodil, o čemer sem globoko prepričan. Hudo pa je, da iz sto- terih različnih vzrokov tega ne delamo vedno, temveč skušamo včasih prav »po novejško« stvari olepšati in »zamegliti«.

Spregovoril bi rad o nekaterih bistvenih pomanjkljivostih v predmetniku in učnih načrtih re- formirane osnovne šole, tedaj o vprašanjih, ki niso toliko odvisna od danih objektivnih pogojev v šolstvu, da jih ne bi bilo mogoče že ob uvedbi reforme občutno boljše rešiti, oziroma danes popra- viti, če se izkaže, da so pomanj- kljivosti stvarne in ne samo pri- vid subjektivnega gledanja. To drugo pa je ravno namen tega sestavka.

Učni program je treba osvet- liti predvsem z naslednjih plati: 1. Ali je resnično življenjski, ali so v njem usklajena posamez- na predmetna področja, ali je zmogljiv za povprečnega učenca, ali so dovolj razjasnjene vsaj osnovne koncepte posameznih predmetov itd. — skratka: ali — objektivno vzeto — lahko nudi današnjemu mlademu človeku solidno osnovo za njegovo živ- ljenjsko pot?

2. Ali je vsaj približno uskla- jen z objektivnimi možnostmi po- vprečne slovenske šole?

3. Ali se na šolah izvaja vsaj približno tako kvaliteto, kolikor to objektivni pogoji dopuščajo?

4. Ali je bilo v preteklih petih letih dovolj storjenega, da bi se skristalizirale lepe ideje, ki jih do uvedbe reforme ni bilo mogoče vsaj dovolj jasno opredeliti v programu, ter da bi se deklarir- ne zahteve usklajile z objektiv- nimi možnostmi? Vem, da so vprašanja polemična in da vsako zase terja temeljito razpravo. V okviru takega sestavka pa je mo- goče povedati pač samo svoje

obravnavo beljakovine in njih pomen v 8. razredu.

Humorističen je naslednji pri- mer: pri tehničnem pouku v 7. razredu je v uvodu (zaradi kore- lacije seveda) lepo in pravilno napisano, kaj obravnava fizika v tem razredu, kar pa nekoga ni čisto nič motilo, da ne bi v sa-

Piše: Franc Galič, direktor Zavoda za prosvetno peda- goško službo Ljubljana I. Prispevke o tej temi — tudi polemične — smo priprav- ljeni še objavljati

mem načrtu predpisal obravna- vanja pomena elektrone in av- tomatizacije ali pa izdelave cele vrste optičnih aparatov, čeprav o vsem tem učenec pri fiziki prvič sliši v 8. razredu. To pa naj že razume, kdor hoče! Dalje ni prav nič čudnega, če človek čisto isto poglavje sreča pri kakšnih treh predmetih. Škoduje res ne, če imamo toliko časa, da si to raz- košje lahko privoščimo!

Najbolj bistveno pa je, da je učni načrt kot celota bodisi za razpoložljivi čas, bodisi za majh- no glavico res nekoliko prenapeta zadeva. Naravnost sili učitelja v površnost, verbalizem, pozitivni- zem itd. — torej v vse tisto, kar

ljenje od njega nujno terjalo. To gotovo ni samo naš, temveč sve- tovin problem, le da se ga marsi- kje bolj zavedajo.

Vse to so sicer lahko za koga fraze ali pa domišljivo čvekanje; niti ni ničesar novega — samo toliko novo je, da v našem učnem programu še ni prišlo od izraza.

Nevarnost, da učni program kot celota preveč »nabrekne«, je razumljiva. Učne načrte za posa- mezne predmete sestavlja grupa strokovnjakov, ki je že tako »ne- koliko zaljubljen« v svoje po- dročje in ima pred očmi pač svoj predmet in eventualno še najbolj sorodne predmete. Ne pomislijo pa, da je poleg njihovega morda še 15 drugih predmetov (8. raz- red). Nihče niti ne more od njih tega zahtevati. Pač pa mora nak- nadno nekdo vzeti škarkarje v roko. Kdo je bil to v našem primeru, ne vem, sodeč po množici glasov, pa je imel pretepo škarkarje — tako tope, da ga ne opravičuje niti dejstvo, da še nimamo norm o psihični zmogljivosti otroka. Ne moremo pa se tolažiti s tako star- rim in tako poceni rekom kot: »na napakah se učimo«, kajti pred poldrugim letom smo uvedli reformirani program v gimnazi- jo in kar zadeva prenatrpanost dobesečno ponovili staro napako.

Odgovor, kako je realizirano drugo načelo, bomo dobili, če si vsaj nekoliko ogledamo naš pred- metnik. Ta na nižji in srednji stopnji čisto lepo harmonira z na- čelom čim večje globalnosti po- uka; s spoznavanjem narave v 6. razredu gre po mojem mnenju s tem celo predaleč. Na višji stop-

predmeta, treba je samo izkori- stiti naravni interes mladine.

Predmetnik mora tudi čimbolj pravično razdeliti razpoložljivi časovni fond med posamezne predmete, pri čemer je edino lo- gično merilo obseg in zahtevnost učne snovi po predpisanem uč- nem načrtu. Kako pa je bilo s tem v resnici, naj ilustrira epizo- da s fiziko (posredujem jo z do- voljenjem našega znanega fizika in pedagoga, prof. Stalca, ki je bil član komisije). Fiziki so ra- čunali na vsaj po 3 ure v obeh zaključnih razredih, ker je bilo tako v starem predmetniku in tu- di v zveznem predlogu novega. Na tihem pa so računali celo na 4 ure — na podlagi dane neurad- ne orientacije. Zgodil pa se je pravi »pedagoški čudež«: učni načrt, orientiran na 4 tedenske ure, je bil brez pripomb sprejet, urni fond pa skrčen natančno na polovico, torej na 2 uri. Tu res lahko samo ostrmiš, vpiješ pet let, da ni na Slovenskem fizika, ki bi mogel pod takimi pogoji količjak zadovoljivo predelati predpisani program; potem si skušaš nekako pomagati in na- zadnje ponovno ostrmiš, ko te za- rad tega napade nekdo, od kogar bi to najmanj pričakoval ter v isti sapi avtoritativno ugotovi, da je naše naravoslovno področje slabo. Saj je res!

Ali pa morda kaj ilustrira po- datek, da ima npr. gospodinjstvo natančno tolikšen skupni fond (8 ur) kot dva fundamentalna nara- voslovna predmeta kemija in fi- zika skupaj? Tudi to je slovenska posebnost, ki ji ni primere niti v predmetnikih naših drugih re- publik, niti nikjer drugje — kol- kor sem dobil tuje predmetnike na vpogled. To seveda še ni no- ben dokaz, da pri nas ni v redu, bolj poučno je kratkoma po- gledati v učni načrt in presoditi, koliko in kako zahtevne snovi mora npr. v 8. razredu predelati kak predmet pri istem številu te- denskih ur. Disonanca je tako očitna, da jo lahko opazi vsak ne- pristranski laik. Samo ne me ta- kaj napasti kot »zakletega so- vražnika gospodinjstva«, za kar sem bil že nekeje proglaščen, ali za krčevitega pobornika fizike, ker mi je pač bliže. Navajam samo primere, ki so dovolj karakteris- tični in katerih resničnost je lahko kontrolirati. Našel bi la- hko vrsto drugih, ker pri družbe- no-jezikovnem področju ni bi- stveno drugače. O tem je bilo tu- di že dovolj povedanega in na- pisanega.

Nekateri predmeti so v ob- razložitvi učnega načrta ponaša- jo z zvenečim pridevkom: »Izra- zito vzgojni« in so morda na ta račun nekoliko bolj časovno do- tirani. Seveda ima to svoj smi- sel, zdi pa se mi, da je osnovno vodilo vendarle zgrešeno. Vsak predmet je lahko in mora biti vzgojen in je to tem bolj, čim večja je njegova resnična iz- obrazena vrednost. Nasprotno pa tudi »izrazito vzgojni« predmet lahko deluje na učenca nevzgoj- no, čim ta začuti, da nekeje ne gre strokovno in izobrazbeno »čisto zares«. In marsikje res ne gre!

Osnovni pogoj za normalen razvoj šolstva je prav gotovo, da mora biti učni program, vsaj pri- bližno usklajen z objektivnimi možnostmi, predvsem materialni- mi in kadrovskimi. Ali je res tre- ba prepričevati, da pri nas ni tako ter da moramo zaradi tega s »prilagajanjem programa danim pogojem« marsikje tako daleč, da ostane enotnost naše osnovne šole (mišljeno teritorialno v re- publikah) samo še lepa beseda? Da, vem: naš program je perspekti- ven. Zato je razumljivo, da ima- mo prehodne težave! Žal pa je to samo parola, ki je tu čisto de- plasirana, kajti če gre za per- spektiven program, bi moralo iti tudi njegovo uvajanje postopno, skladno z izboljšanjem objektiv- nih pogojev. Ali pa bi morali imeti vsaj trdno zagotovilo, da bomo v kratkem času — preden bi lahko nastala občutna škoda, uspeli odpraviti najhujše obje- ktivne pomanjkljivosti.

Primer tehničnega pouka na- ravnost drastično ilustrira dej- stvo, da nismo upoštevali nobene od obeh smiselnih možnosti. Uvedli smo ga na široki fronti brez dovolj izdelane osnovne koncepte ter praktično brez najmanjše materialnih pogo- jev ter brez usposobljenega kadra. Še huje pa je, da smo uspeli v preteklih letih bore ma- lo nadoknaditi. Morda je še naj- vidnejši napredek v izboljšanju

materialnih pogojev, ker so bila v ta namen vložena znatna druž- bena sredstva. Včasih celo ne- smotno (npr. za nabavo zelo dragih, a ne neobhodno potrebnih strojev), ker nismo natančno ve- deli, kaj pravzaprav hočemo. Ali je kaj čudnega, če se je marsikje vse skupaj izrodilo v rokodelstvo v slabem pomenu besede (nered- ko tudi v domačo družinsko tla- ko)?

Naj zveni še tako grobo, ven- dar je res, da smo samo pri tem predmetu zažvižgali dragocene milijone in imeli vrhu tega mar- sikje še direktno škodo: v izgubi prav tako dragocenega časa ter v diskreditiranju šole, predmeta in učitelja, ki je bil dostikrat očitna žrtev razmer. Ali pa je morda kdo zato odgovoren? Da, verjetno nas je kar precej takih!

Se nekaj besed o prosvetnem kadru, ki nosi levji delež breme- na pri izvajanju reforme. Postav- ljen je pred nove, hude zahteve, ki jim glede na vsebino in na- čin lastnega pripravljanja na po- klje ni vedno zlahka kos, kakor je to lepo razčlenil tov. Strmcnik na lanskem občnem zboru peda- goških društev. Načrtno, poglob- ljeno podagško in strokovno iz- popolnjevanje bi nam bilo v res- nici potrebno, toda tako daleč še nismo, čeprav je to načelo že ne- kaj let lepo deklarirano v zak- onih o šolstvu.

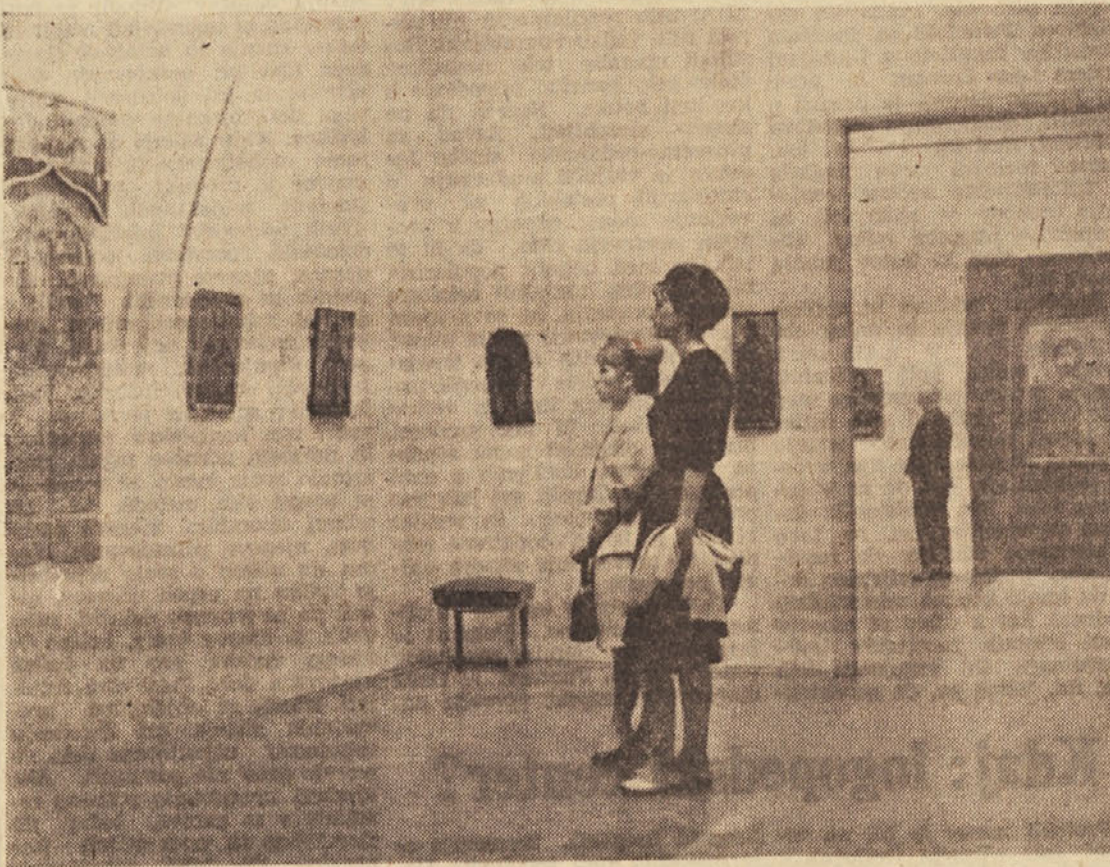
Ker sem preko zavoda za pro- svetno pedagoško službo, v ka- terem delam (kar danes sicer ni najboljše legitimacija), le neko- liko spoznal delo lepega števila učiteljev, upam trditi, da njih- va zavzetost, prizadevnost in vestnost pri delu kompenzira marsikakšno slabost v našem šol- stvu. Dejstvo je, da je danes učni kader na osnovnih šolah še posebno hudo obremenjen in ven- dar kaže poleg drugega tudi do- volj interesa in moči za lastno iz- popolnjevanje, kar dokazuje lepa udeležba pri vseh oblikah, ki so bile v ta namen organizirane. Po- vedano velja za večino, res pa je, da srečamo tudi primere strokov- no in pedagoško izrazito slabega dela in malomarnega odnosa do šole in do lastnega izpopolnje- vanja. Toda to velja samo za ve- liko manjšino, ki na splošen re- zultat ne more bistveno vplivati. Največkrat gre za »zgrešene eks- istence«, ki so se zatekle v šolstvo in bile sprejete zaradi akutnega pomanjkanja kadrov ter v njem tudi ostale zaradi več kot liberal- nih odnosov, ki jih je marsikje videti. V tem pogledu se tudi po- jem humanosti napačno tretira, posledice pa so za ugled šole in šolnikov kot celote lahko zelo hude.

Na drugi strani pa je tudi res, da so prosvetni delavci dostikrat čisto po krivici tarča ali grešni kozli za marsikaj, v čemer so sa- mi najbolj prizadeti. Marsikdo si danes lasti pravico presojsati o čisto pedagoških in strokovnih vprašanjih, čeprav šole ni nikoli od blizu videl. Dostikrat je tudi zelo pomanjkljivo ali celo napačno informiran. V tisku in preko RTV so včasih problemi šolstva — milo rečeno — čudno tretirani. Tako npr. ne morem čisto razumeti, da je mogoče tako resno pedagoško vprašanje, kot je ocenjevanje telesne vzgoje, re- ševati preko rubrike Pisma brale- cev v Delu in to še na tak način, kot se je v resnici zgodilo. Ali še mnogo huje: kako si more okraj- ni komiteti LMS Ljubljana privo- štiti, da prikaže prosvetne delav- ce kot popolnoma korumpirano kasto, kar je v resnici pred krat- kim storil v »zabavnem« delu svoje oddaje preko RTV? Ali bo- mo res nekdanjo sliko dobroduš- nega profesorja z dežnikom na- domeščali s »klobaso v žepu« ali pa s svetlim strahom, da nekdo ne bo dobil pokojnine, če ne bo dovolj »diplomatski« in »ljudo- mil«? Res se čudim, da na to ni še nihče javno reagiral, čeprav je bilo ogorčenje veliko.

To sicer ne sodi k perečim vprašanjem našega učnega pro- grama, nekeje pa vendar tudi.

Naj zaključim z ugotovitvijo: Res ni nobene potrebe, da znova načelnjamo vprašanje, ali je bila reforma osnovne šole potrebna. V to je vsaj velika večina prosvet- nih delavcev že zdavnaj prepri- čana. Aktualna pa je naloga, da skušamo čimprej popraviti tisto slabo, kar je pod plaščem refor- me prišlo v našo šolo in kar nam in naši mladi generaciji povzroča nepopravljivo škodo. Prav nobe- ne bojzani ni, da vsa naša pro- svetna javnost ne bi hotela pri- tem sodelovati ali pa da vsaj osnovni nalogi ne bi bila kos.

FRANC GALIČ

Slika z razstave (Narodna galerija v Ljubljani)

mnenje in ga vsaj nekoliko do- kumentirati. Odgovori so negati- vni, seveda ne v tem smislu, da bi bilo vse skupaj zanič, pač pa v tem, da niti na eno vprašanje ne bi upal odgovoriti pozitivno, raz- ven vsaj delno na tretje in to za šole, ki jih kolikor-toliko po- znam.

Na račun učnih načrtov za tkzv. klasične predmete, torej za tiste, ki so bili že v »stari šoli«, v splošnem ni slišati posebnih pripomb. Za novouvedene pred- mete: spoznavanje narave in družbe, tehnična vzgoja, gospo- dinjstvo, družbeno-komunalna vzgoja pa bo le veljalo, da še do danes nismo dovolj razjasnili njih- ovih najosnovnejših načel in ci- ljev ter da bi tu lahko storili mnogo več, kakor smo. Še vedno stopicamo na mestu, dostikrat vsak po svoje krčevito iščemo vsebino in smisel, kako dovolj trdno usmerjene proučevalne de- javnosti pa še vedno ni čutili in vsaj meni niso znane tehtnejše razprave o tem, kako bi ta brez dvoma važna področja smiselno vključili v celotni program.

Vprašanje korelacije med po- sameznimi predmeti je v učnih načrtih zelo pomanjkljivo rešeno, čeprav je bilo eno osnovnih vodil reforme. O tem se je kaj lahko prepričati, treba je samo nekoli- ko bolj pazljivo prelistati brošu- ro: Predmetnik in učni načrti osnovne šole. Navedem pa naj- samo dva primera z naravoslov- nega področja: Gospodinjstvo ob- ravnavava prehrano (snovi, ki gra- de telo; pravilna prehrana, bio- loško enakovredna živila, lastno- sti beljakovin itd.) v 6. razredu, biologija spregovori o prebavlili- (ki so le v zvezi s prehrano) prvič v 7. razredu, kemija pa izčrpno

smo upravičeno očitali stari šoli. Popolnoma se strinjam z ugotov- itvami tov. Zeleta (Zmogljivost osnovnošolskega otroka, Delo, 12. febr.). V Ljubljani je preko 600 otrok vključenih v celodnev- no bivanje na šoli, tako da uč- telji lahko neposredno vidijo, ko- liko morajo učenci delati. Ugoto- vitve so skoraj soglasne: učni program je za povprečnega otro- ka pretežak, ne sicer toliko za- radi posebne intelektualne za- htevnosti, temveč zaradi strahot- ne množine učne snovi (velja za višje razrede) in zaradi načina interpretacije te snovi. Res je, da življenje samo postavlja pred šolo čedalje hujše zahteve, res pa je tudi dvojje:

— da ni nivo šole odvisen od množine snovi, ki je strpana v program, temveč od smotnega in kvalitativnega izbora najnujnejšega in seveda od temeljite in kvali- tetne interpretacije tega v praksi, katero pa je možno pričakovati samo, če loka ne prenapenjamo, — upoštevati je treba, da dan- es šola več ne more izobraževati in vzgajati otroka samo v okviru svojega rednega programa, tem- več tudi preko svoje razširjene dejavnosti. Poleg tega pa otroka čedalje bolj vzgaja in tudi izo- bražuje celotno družbeno okolje. Ta proces je vsekakor opazen in je tudi nujen.

To pa pomeni, da mora biti težišče rednega programa šole ne tkzv. železni osnovi, torej na isti učni osnovi, ki zahteva kontinu- irano in sistematično obravnavan- je, na tistem, česar otrok izven šole prav gotovo ne bo dobil, ker tega dobiti ne more. Tudi pri tak- i orientaciji bo še vedno dovolj težav in bo še vedno težko dati za to ni treba uvesti posebnega

nji pa je stvar nasprotna in di- rektno negira vsa deklarirana na- čela. Naj zadošča samo podatek, da imamo v 7. in 8. razredu 16 samostojnih predmetov, kar je svojevrstni rekord. Pa smo stari šoli očitali preveliko »razpredalč- nost pouka!« Pri 32 tedenskih urah dobi tako vsak predmet po- vprečno točno 2 uri. Res imata samo materinščina in matematika več ur, namreč po 4, štirje pre- dmeti pa imajo samo po 1 teden- sko uro. Sicer vsi soglašamo v tem, da so taki predmeti pedagoški ab- surd, imamo pa jih vendarle! Čisto nujno je, da gre pri taki razdro- bljenosti veliko časa za »nepro- duktivno« delo: ocenjevanje, psi- hično pripravo učencev, bolj ob- širno ponavljanje, ki je potrebno zaradi večjega faktorja pozablja- nja itd. Tudi vemo, da je to samo vzrok za verbalizem in kampan- sko delo, da je pri nekaterih predmetih bolj kontinuirano delo, ki zahteva več tedenskih ur, pe- dagoška nujnost. Nazadnje je res, da so tudi zaradi tega na višji stopnji slabši učni in vzgojni do- sežki, pa vendar... Posebno za- nimivo je, da je bil v zadnjih letih občuten pritisk na šolo, naj bi število predmetov še obogatili z raznimi »vzgojami«: filmsko, turistično, seksualno, prometno itd. (ponekod jih res imajo). Za zadnjo je celo za las manjkalo, da ni postala v tekočem letu ob- zeven predmet, saj je z merodaj- nega mesta že izšla brošurica z navodili. Gotovo ne mislim, da prometna (ali pa katere druge) vzgoja ne bi bila potrebna, ogra- vam se celo za misel, naj bi vsak učenec do zaključka osnovnega šolanja obvezno položil izpit iz prometnih predpisov. Toda tudi za to ni treba uvesti posebnega

Novi knjigi Slovenske maticice

V Vrbi 8. februarja (letos)

Slovenska matica, založba s stoletno tradicijo, sicer ne izkazuje obsežne bibliografije, čeprav kaže tematika njenih publikacij — med katerimi je vrsta temeljnih del — precejšnje pestrost. Osnovna naloga Maticice je bila doslej in ostane tudi v prihodnje izdajanje sintetičnih del s področja domačih humanističnih ved, del s področja zgodovinskih znanosti vseh vrst, geografije, klasične filozofije in leposlovja, dasi je izdala in ponat

ljanski fakulteti, pod naslovom Skladatelj Gallus, Plautius, Dolar in njihovo delo. Tekstnemu delu v knjigi, uvodu, ki ga je napisal dr. Cvetko, sledijo najprej reprodukcije prvih tiskov in rokopisov treh skladateljev, zatem pa kompozicije oziroma izbor iz Gallusovih, Plautiusovih in Dolarjevih skladb. V uvodu, ki je v celoti preveden v francoščino, razglablja avtor, potem ko na kratko predstavi kulturne razmere na Slovenskem v dobi protentantizma in protireformacije, o vzrokih emigriranja glasbenikov s slovenskega ozemlja, hkrati pa z njemu lastnim, silno prijetnim, vendar preciznim in k sintezi težim slogom označuje življenje in delo Jacobusa Gallusa, Gabriela Plautiusa in Joannesa Baptiste Dolarja. Sestavek o teh slovenskih skladateljih, delujoč na tujem, zaključuje tole: »Gallus, Plavec in Dolar so šli vsak svojo, drugačno stilo pot. Med seboj so si različni v tem in na glede na rezultate svojih umetniških prizadevanj. Njihovo delo je bilo po svoje pomembno v tedanjem glasbenem življenju in je značilen dokaz za prispevek slovenskega elementa 16. in 17. stoletja k razvijanju takratne evropske glasbene ustvarjalne misli.« (Str. XIX)

razčlenil poleg gospodarske problematike teh naselij še nekatere njihove urbanistične in svojsko »rudarske« probleme. Pri tem je skušal, kar je zlasti omembe vredno, nakazati tudi določene možnosti razvoja Trbovelj, Zagorja in Hrastnika.

Opisani dve knjigi kajpak ne povesta vsega o sedanjem delu in življenju naše najstarejše kulturne ustanove in založbe, vendar že del njene dejavnosti — osvetljen s pravkar predstavljenimi knjigama — kaže v nekem smislu celoto. Če sodimo po skladateljih in po Rudarskih mestih — in v tem primeru ne bomo daleč od resnice — lahko rečemo, da ravno s publiciranjem tiste znanosti, ki odkriva manj znana nacionalna prizadevanja v preteklosti ali pa znano tematično razlaga v luči novih metodoloških prijemov, Slovenska matica izpolnjuje svojo potrebnost, morda kar nepogrešljivost v sodobnem, kulturnem življenju pri nas.

Na poti v Vrbo se utrinjajo misli v sončni dopoldan. Vrba, brodošel, požrtvovalni skrbniki srečna, draga vas domača, s Presernovo rojstno hišo. Saj nam pomeni to, kar je drugim narodom Stratiford, Jasna Poljana ali Firenze. Dragocen narodni spomenik na velikega genija slovenske umetniške besede, pa četudi je rojstna hiša bila skromen kmečki dom, nekoč s slamo krit.

Spomin pove, da so maja 1939 odkupili hišo, da je postala narodni spomenik. Odkupili z darovi slovenske šolske mladine, s prispevki ljudi, ki jim je bilo dragoceno Presernovo pesniško izročilo. Po vojni je spomeniško varstvo zavzeto delovalo, da se pesnikova hiša trajno ohrani rodovom.

Skrb za Ribičevo domačijo ni zaman. Vsako leto obišče Vrbo okoli 40.000 ljudi. Največ šolska mladina, pa tudi mnogo odraslih, celo izselenci radi počastijo Presernovo spomin, tudi tujece ni prav malo. Prijazna skrbnica Justina Pogačnik vsakomur rada pokaže spomeniške prostore, če ni vodica ali šolnika, tudi sama pove kaj o pesniku, o zapuščini v rodni hiši.

F. B. Kadarkoli potka kdo na vrata

Ribičeve domačije, vselej je domišli v sončni dopoldan. Vrba, brodošel, požrtvovalni skrbniki srečna, draga vas domača, s Presernovo rojstno hišo. Saj nam pomeni to, kar je drugim narodom Stratiford, Jasna Poljana ali Firenze. Dragocen narodni spomenik na velikega genija slovenske umetniške besede, pa četudi je rojstna hiša bila skromen kmečki dom, nekoč s slamo krit.

Tudi 8. februarja je prišlo do stiski obiskovalcev. Solariji iz Stor, iz Ljubljane in od drugod. Popoldan so bili najavljeni slovenski književniki. Mladež iz osemletk in srednjih šol si je ogledala prostore, morebiti je bilo v njihovem ogledu nekaj še ne prav razumljivega, pa vendar s pridihom spoštovanja, ki jim ga je vzbudila učiteljeva topla beseda. Kupovali so lepe razglednice, kaj več niso mogli. Četudi bi morda hoteli.

Prav za to gre. Ali ne bi že kazalo, da bi se pobrigali za kaj več kot za razglednice? Skrbnica bi rade volje postregla gostom z miniaturno izdajo Presernovih Poezij, pa tudi s kakimi drugimi s spremeno besedo. Marsikdo vprašuje zanje. Ali ne bi bilo koristno, ko bi angleško izdajo imeli tudi tu, kjer je tujčeva zvedava znanježeljnost nepotešana?

Kar neberjetno število domačih likovnikov se je srečalo z motivi Presernovih pesmi, mnoge je zamikal pesnikov portret, pa čeprav je Goldsteinova podoba po spominu edini slikarski pomnik tistih dni. Kaj ne bi kazalo natisniti na razglednicah nekaj boljših del (npr. Goldsteina, B. Jakca itd.), poskrbeti za plakete (Stoviček)? Zdi se, da je prav potreben majhen priročnik, ki bi nekega obiskovalca informiral o pomenu Presernove pesmi, mu nudil v besedi in sliki spomin ter ga opozoril na tisto, kar mu lahko nudijo pesnikova rojstna hiša ter bližnja okolica.

Prav žalosten pogled pa je na vitrino s Presernovimi Poezijami in preserniano. Pričakovati bi, da bodo tukaj zbrane vsaj vse slovenske izdaje Presernovih Poezij, kar bi stvarno predstavilo skrb za Presernovo pesem v različnih obdobjih. Za celotno preserniano pa je vitrina kar premajhna, vendar bi bilo potrebno zbrati le-to, da bi obiskovalci dobili pravo podobo o raziskovalnem delu presernoslovcev, hkrati pa bi veljalo vključiti delež, ki ga imajo likovniki in glasbeniki ob Presernovi osebnosti in pesmih.

IGOR GEDRIH

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

PRIPOROČA ŠOLAM IN PROSVETNIM DELAVCEM NASLEDNJE PEDAGOGŠKE KNJIGE:

- Roman Oberlinter, Problemi dodatne pomoči v praksi, broš. 200 din
- Dr. Vlado Schmidt, Uvod v pedagoško metodologijo, kart. 330 din
- Dr. Vlado Schmidt, Zgodovina šolstva in pedagogike na Slovenskem I. del, kart. 2200, ppl. 2400 din
- Borislav Stevanović, Pedagoška psihologija, kartonirana 660 din
- Gustav Šilih, Očrt splošne didaktike, kart. 1300 din
- Dr. Leon Zlebnik, Psihologija otroka in mladostnika II. del, kart. 1800 din
- Dr. Leon Zlebnik, Izbrani teksti pedagoških klasikov, platno 380, ppl. 330 din
- Dr. Leon Zlebnik, Obča zgodovina pedagogike, kartonirana 480 din

Knjige dobite v vseh knjigarnah ali pa jih naročite naravnost pri Državni založbi Slovenije, Ljubljana, Mestni trg 26

O. Hudaes:

Med dvema svetovoma

Murskosoboška Pomurska založba je izdala prvi del Hudaesovega zgodovinskega romana »Med dvema svetovoma«, pred nedavnim pa smo dobili še drugi, obsejnejši del. Pisatelj je napisal roman v počastitev 1100-letnice rojstva kneza Kocelja, isto leto pa so posvetili temu dogodku v Bolgariji tudi slavistični kongres.

Zanimiva in za Slovane pomembna osebnost kneza Kocelja doslej še ni pritegnila pisateljev, tako da je torej Oskar Hudaes (učitelj in književnik iz Maribora) eden prvih, ki nam jo je predstavil. Hudaes nas pove v svojem romanu na ozemlje med Dravo in Donavo (in k Blatnemu jezeru) in nam predstavi okolje, v katerem se je odigrala drama Koceljevega življenja. Knjige se bodo razveselili vsi, ki radi prebirajo zgodovinske romane, s pridom pa jo bodo lahko uporabili tudi prosvetni delavci pri pouku zgodovine.

Naj povem še kaj več o piscu novega zgodovinskega romana. Z Oskarjem Hudaesom sem se seznanil že v času med obema vojnama. Tedaj, ko je bil sodelavec Mladinske maticice v Ljubljani, je izdal svoj prvi del: Počastitev gospoda Fibriha in Zgodbe o bombazu. Tudi za svojo tretjo knjigo — ki pa zaradi vojnih razmer ni izšla — je prejel (kot za Zgodbe o bombazu) nagrado Mladinske maticice. (Predno je knjiga izšla, so Nemci pisatelja zaprli in ga izgnali v Srbijo.)

Ko sem ga nekoč povprašal, zakaj se je odločil za pisateljstvo, mi je O. Hudaes pojasnil: »Ko sem bil še mlad učitelj, sem spoznal, da slovenski otroci pravzaprav nimajo pravega branja. Prebirali so lahko le Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.«

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

Odtlej O. Hudaes ni več odločil pisateljskega peresa. Napisal je še Kristofa Šmida, Gangla, Mišjakovega Julka ipd. Poskušil sem pisati sam in tako je nastala prva zbirka črtic z bolj napredno tematiko. Natisnila jo je tiskarna bratov Rodetov v Celju.

ŠOLSKA TELEVIZIJA

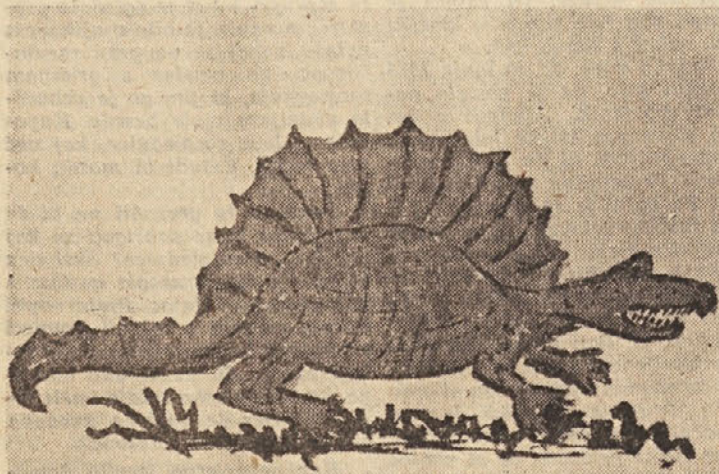
Na programu so naslednje STV oddaje:

Metodične pripombe:

PITAGOROV IZREK
(Stanko Uršič)
(24. 2. 1964 dopoldne ob 10.40 — popoldne ob 15.20)
Oddaja je namenjena učencem 7. razreda osnovne šole.

1. Ker je po učnem načrtu 7. razreda ta tema ena izmed uvodnih, zato pomeni STV oddaja ponovitev že znanega.

2. Temu primerno oblikujemo tudi STV učno uro: a) ponovimo probleme, ki smo jih po Pitagorovem izreku že reševali.

Valoga oddaje Paleontološki dokazi — življenje skozi davnine: učenci o morali narisanosti, kakšna je bila po njihovem mnenju žival, ki je v kamnu zapustila okostje; objavljamo dve uspehi risbi

Prva STV oddaja iz matematike je namenjena Pitagorovu izreku. Ta izrek so imenovali tudi osovski most, preko katerega mora vsak učenec, ki hoče kaj več vedeti o geometriji. Če pa tega ne zmore, ostane tostran osovskega mostu. Pitagora (Pitagoras), doma z otoka Samosa v Egejskem morju, je prišel konec 6. stoletja v Južno Italijo, ki je bila takrat polna priseljencev. Grki, da se je imenovala Velika Grčija.

Nekateri zgodovinarji sicer dvomijo, da bi bil ta znani izrek res Pitagorov, vendar ga še danes vsi po njem imenujejo. Zato nam pomeni, da so bili odnosi stranice v pravokotnem trikotniku znani že starim Grkom, vemo pa tudi, da so znali določiti pravi kot pri svojih gradnjah že tudi prej Babilonci in Egipčani.

STV oddaja nam prikazuje zemljevid Grčije in otoka Samosa, slika Pitagore in zaključuje pravga kota pri gradnji piramid. Nato pa nas oddaja vodi v zapletene probleme trikotnika, ki jih je mogoče rešiti po Pitagorovem izreku.

STV učitelj nam postavi tri probleme:

1. V skrinjico, katere dolžina a je 12 cm, širina b je 7 cm in višina c je 4 cm, bi rad spravil igle. Kolika je dolžina največje igle, ki gre v skrinjico?

2. Izračunaj prostornino pokončne prizme, ki ima za osnovno ploskev enakokrak trapez s stranici a je 4 cm, b je d je 17 cm, c je 24 cm in je visoka ali dolga 1 meter?

3. Iz 4,2 dm debelega okroglega hlada iztešemo največje bruno s kvadratnim prerezom. Kolika je njegova širina?

V vseh treh primerih uporabljamo Pitagorov izrek le pri pravokotnem trikotniku: prvič pri kvadratu, drugič pri trapezu in tretjič pri kvadratu.

Razlagi Pitagorovega izreka sledi utrjevanje z različnimi uporabnimi nalogami:

1. Izračunaj višino Keopsove piramide (četverostrana pravilna piramida), ako meri osnovni rob 230 m, stranski rob pa 230 m?

2. Kolika je največja dolžina palice, ki gre v sobo z dimenzijami 2 m, 3 m in 2,5 m?

3. Pravokotni presek železniškega nasipa je trapez s stranici: a je 14 m, b je d je 5 m in c je 8 m. Kolika je višina nasipa?

CAZ SKOZI STOLETJA

(Jože Musič)

(2. 3. 1964 dopoldne ob 10.40 — popoldne ob 15.20)

Oddaja je namenjena učencem osnovne šole od 4. razreda navzgor.

Kaže nam prvi egipčanski kalendar, zapisan na starih papirusih; nato pa vse naprave za merjenje časa pa do danes:

prva ura — merjenje sence s stopalom; sončna ura na obeliskih; stenske in prenosne sončne ure; vodna ura (klepsidra-tatica vode); preluknjana posoda; klepsidra s plavcem; prenosnim kolesom in kazalcem; klepsidra s številčnico; prenosna vodna ura; pesčna ura; ura-sveča; kitajska ura »gorci zmaj«; prva mehnična stolpna ura z utežjo; stolpne ure, ki so kazale poleg ur še dneve, lune, mesece in leta z različnimi gibljivimi figurami; ura z nihalom; »Nürnbersko jajce« — ura z vzmetjo; nemirka-ura z nihajočim kolesom; nemirka s spiralo; glasbene ure; ure repetirke; lesene ure kuckavice; ročne ure itd. itd. pa vse do elektronske ure v Stefanovem inštitutu v Ljubljani.

Ker je oddaja ilustrirana tudi s pestrimi in zanimivimi pripovednimi vložki, ni tako prenasočena, kot kaže zgornji pregled različnih ur, kakor so se razvile tekom časa. To je oddaja, ki bo res pokazala učencem merjenje časa skozi stoletja.

Taki zgodovinski prerezi so psihološko in vzgojno pomembni, ker kažejo nemirni človekov duh, ki neprestano išče nekaj novega in kvalitetno višjega.

Oddaja je primerna za obnovo posebnih in vzgojnih pomembnih pouka, daje pa tudi dovolj sugestij za likovni in tehnični pouk.

b) Učenci oddajo gledajo in poslušajo ter sproti tudi sami izračunavajo po postopku, ki ga nakazuje STV učitelj.

c) Nakazane nove probleme sami v šoli rešujejo.

II. — Tip te STV oddaje je direktno poučevanje učencev. Struktura učne ure se zato spremeni:

a) učenci paralelno delajo,

b) mesto analize je reševanje novih nalog.

III. — Primerjava: 1. a) Učitelj naj odgovori, ali je oddaja bistveno pripomogla k boljšemu razumevanju Pitagorovega izreka?

b) Ali niso sami imeli pri obravnavi bolj življenjskih primerov?

c) Kaj naj bi bilo v oddaji boljše v zvezi z izpolnjevanjem metode matematičnega pouka?

c) Koliko učencev je rešilo postavljene naloge in v katerem času (minimum-maksimum)?

2. a) Učenci naj povedo, ali so mogli vzdržati tempo oddaje in hkrati s predavateljem tudi izračunavati?

b) V čem jim je ali pa ni oddaja koristila?

c) Ali se je tistim, ki pri prvotni obravnavi Pitagorovega izreka niso točno razumeli, sedaj »odprlo«?

c) Kaj sodijo o takšnem načinu posredovanja matematike?

IV. Katere matematične teme si še žele učitelji in učenci v izvedbi STV?

Otožna meditacija na temo: SLOVENSKI MLADINSKI FILM

Tudi naša mladina je (kot povsod drugod po svetu) najzvestejši obiskovalec kina. Prav zato so se verjetno mnogi pedagogi (v šoli, krožkih, klubih itd.) zavzeli za filmsko vzgojo, pa tudi strokovnjaki so precej razpravljali o tem vprašanju. Drugače je s filmskimi ustvarjalci. Znano je, da so v svetu posneli precej filmov, ki jim je bila osnova proučevanje otrokove psihe, dostikrat pa jih je vodila pri ustvarjanju filmov za mladih tudi misel na komercialni uspeh (kot npr. westerni). Pri tem seveda ne smemo pozabiti na nekaj res dobrih filmov, med njimi pa so prav gotovo: Oliver Twist, Gipsy, Bela griva, Lassie se vrača, risanke itd.

Kako je z mladinskimi filmi pri nas v Sloveniji? Od 28 celovečernih filmov, kolikor so jih posneli naši producenti doslej, so le trije otroški, pet pa takšnih, ki govorijo o problemih in življenju doraščajoče mladine. V teh treh otroških filmih — Kekec (1951, J. Gale), Ti loviš (1960, F. Kosmač) in Srečno, Kekec (1963, J. Gale) — najdemo nekaj potez, značilnih za doraščajočo mladino: radost, veselje, željo po sproščenosti in smehu. Od teh zasluži vse priznanje Kekec, ki je bil 1951. nagrajen tudi v Benetkah. Uspešno posnet film, za katerega je napisal scenarij Jože Gale po zgodbi Josipa Vandota, je bil pravzaprav šele naš četrti film, zato smo upravičeno pričakovali od našega mladinskega filma še precej. Če upoštevamo, da je bila Stigličeva Dolina miru namenjena obojim — mladini in odraslim — smo ostali brez mladinskega filma celih deset let. Toplo sprejet Kosmačev Ti loviš in Galetov Srečno, Kekec nista dosegla »prvega« Kekeca.

Oglejmo si še položaj v naših gledališčih. Povečini prirejajo mladinske igre povsem slučajno (eno ali dve na leto). Zdi se, da je podobno stihijsko ustvarjanje značilno tudi za naš mladinski film. Če pomislimo na filme, ki smo jih našli, se lahko nehoti zamislimo, ali smo izbrali res najbolj primerno snov za snemanje? Ali je bilo treba kar dvakrat seči po Vandotovih zgodbah? Koliko zanimivih zgodb imamo v naši mladinski književnosti, ki bi jih gledali z mnogo večjim zanimanjem kot pa drugo verzijo Kekeca? Spominimo se samo Bevkovega Tatice, Malega upornika, Rudija, Tončka, Liščkov, Pastircev, Grivarevih otrok itd. Koliko zanimivih tem ponujajo Seliškarjeve zgodbe — pa vendar je doslej le Branko Bauer posnel »Sinjega galeba« za Jadran film!

Resda imamo posebno mladinsko gledališče, potrebovali pa bi tudi oddelek — če že ne bi kazalo ustanoviti podjetja — za snemanje otroških filmov. Ni nujno, da traja mladinski film prav 90 minut, lahko bi bil tudi krajši. Otroci bi gledali z veseljem tudi slikanice, če bi bile morda manj filozofske ubrane, kot so bile doslej.

Prav tako, kakor nismo zadovoljni s filmi, namenjenimi najmlajšim, tudi nismo zadovoljni s tistimi, ki so namenjeni doraščajoči mladini (Vesna, Ne čakaj na maj, Dobro morje, Nočni izlet, Peščeni grad). Življenje, kakršno prikazujejo, je menda res precej daleč od tistega, kar mladina v resnici doživlja.

Tone Partljič

»PROSVETNI DELAVEC«

List izdaja republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije — izhaja štirinajstredno med solskimi letom — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2, telefon 33-722 int. 363 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1, telefon 22-284 — Poštni predal 355-VII — Letna naročnina 600 din, za šole in ustanove 1200 din — St. tek računa 600-14/608-16 — Tiska ČZP »Ljudska pravica«

OSNOVNA ŠOLA SEČOVLJE PRI PORTOROŽU

razpisuje delovni mesti:

- 1 predmetnega učitelja(ico) slovenskega jezika
- 1 tajnika(ico)

Pogoji:

za prvo VPS z diplomo sl. (in zaželeno angl.), za tajnika ekonomska srednja šola ali enakovredna druga izobrazba s prakso samostojnega šefa pisarne.

Zaželen je poročen par. Na razpolago je komfortno družinsko stanovanje ali samska stanovanja v novem bloku. Nastop službe možen takoj ali najpozneje do 1. sept. 1964. Delovni mesti bosta razpisani do zasedbe.

Obvestilo naročnikom časopisa »PEDAGOGIJA«

Uredniški odbor »PEDAGOGIJE«, časopisa Zveze pedagoških društev Jugoslavije (ki izhaja namesto prejšnje »Savremene škole«, obvešča naročnike, da bo tudi v 1964. letu naročnina 1000 dinarjev. Časopis izhaja tromesečno — štirikrat na leto. Naročnike prosimo, da plačajo naročnino za 1964. leto, ker jim bomo pošiljali nove številke le pod tem pogojem.

Novi naročniki lahko dobe tudi komplete »PEDAGOGIJE« za 1963. leto (štiri številke, 716 strani) prav tako za 1000 din. Naročnino pošljite na naslov: UREDNIŠTVO IN ADMINISTRACIJA »PEDAGOGIJE«, Beograd, Moše Pijade 12, tek. rač. 101-112-608-492.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
LJUBLJANA, TITOVA 3

V ZBIRKI »ČEBELICA«:

France Novšak: **KOŠČEK KORUŽNEGA KRUHA** — februarja
Desanka Maksimović: **NAHOD V ŽIVALSKEM VRTU** — marca
Cena knjižnicam: br. 100, kart. 250 dinarjev

V ZBIRKI »SINJI GALEB«:

Jack London: **MEHIKANEC** — februarja
Vera Panova: **SERJOŽA** — marca
Knjiga stane: br. 200, cpl. 650 dinarjev

V ZBIRKI »KONDOR«:

Oton Zupančič: **IZBRANE PESMI** — februarja
Fran Zadravec: **RAZGLEDI V KNJIŽEVNOSTI 1918—1941** — marca
Cena knjigam br. 200, cpl. 650 dinarjev

V ZBIRKI »KULTURA«:

Morus: **ZGODOVINA SRCA** — cpl. 1260 dinarjev
Ksenofon: **ANABASIS KIROVA VZGOJA** — cpl. 1400 dinarjev

Na Ksenofonovo knjigo še prav posebej opozarjamo. Knjiga je zgodovinski in pedagoški roman; pripoved o mladosti, razmahu moči in vlade perzijskega kralja Kira Starejšega. Posebej je poudariti zgodbo Pantele, plemenite žene, ki je ostala do smrti zvesta svojemu možu Abradatu. Tudi to delo je eno izmed temeljnih knjig stare grške književnosti.

Knjige dobite v vseh knjigarnah ali direktno pri Prodajnem oddelku založbe, Ljubljana, Titova 3

TRGOVSKO PODJETJE

»Veletekstil« **Svila**

LJUBLJANA
POGAČARJEV TRG ST. 1

IMA BOGATO IZBIRO MANUFAKTURNEGA
BLAGA IZ RENOMIRANIH DOMAČIH TEKSTILNIH TOVARN IN IZ UVOZA

VAS VABI NA IZLETE:

- **AZURNA OBALA** — sedemdnevni avtobusni izlet v aprilu; istočasno tudi ogled Milana, Torina in Genove; prijave do 29. februarja;
- **CARIGRAD** — desetdnevni avtobusni izlet v maju; istočasno tudi ogled Sofije; prijave do 29. februarja;
- **BOLOGNA** — štiridnevni avtobusni izlet v aprilu na mednarodni sejem knjige za šolske otroke in mladino; istočasno tudi ogled Benetk; prijave do 1. marca;
- **VARSAVA** — desetdnevni avtobusni izlet v aprilu; prijave do 10. marca;
- **RIM — SAN MARINO** — sedemdnevni avtobusni izlet v času prvomajskih praznikov; prijave do 30. marca;
- **PARIZ** — sedemdnevni izlet z vlakom v času prvomajskih praznikov; istočasno tudi ogled Pireja in Soluna; prijave do 25. marca.

PRIJAVE ZA IZLETE SPREJEMAJO VSE POSLOVALNICE KOMPASA, KJER SO NA RAZPOLAGO TUDI PROGRAMI POSAMEZNIH IZLETOV IN OSTALE INFORMACIJE!

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

vas vabi na prednaročilo za

ZBRANO DELO SREČKA KOSOVELA

Za 60-letnico pesnikovega rojstva bo izdala založba v seriji svojih Zbranih del celotno ZBRANO DELO SREČKA KOSOVELA V DVEH KNJIGAH. Izdajo je pripravil in znanstveno komentiral profesor dr. Anton Ocvirk.

PRVA KNJIGA

izide za pesnikov rojstni dan, 18. marca 1964, druga v maju ob 38-letnici njegove smrti. S tem bomo dobili v dokončni obliki vse, kar je pesnik Krasa pomembnega ustvaril za slovensko literaturo. Prva knjiga v novi izdaji ne bo ponatis prvotne, ki je izšla leta 1964, temveč bo dopolnjena z vrsto doslej še neobjavljenih tekstov in dokumentirana s podrobnejšimi pripombami.

DRUGA KNJIGA

bo prinesla nad 100 lirskih konstrukcij, Kosovelove pesmi v prozi, eseje, članke in njegovo korespondenco. Druga knjiga bo tako izpolnila vrzel, ki so zijale med pesnikovimi deli v dosedanjih objavah, in ga pokazala kot pesnika v celoti, pisma pa nam bodo razkrila njegovo človeško podobo. Na koncu knjige bo abecedni seznam vseh pesmi in drugega gradiva, z variantami v naslovih, kronološki pregled in seznam pisem ter imensko kazalo.

Obe knjigi skupaj, vezani v celo platno in tiskani na finem brezlesnem papirju, bosta obsegali okoli 1000 strani. Cena za prednaročnike bo 4500 din, medtem ko bo knjigotrska cena znatno višja. Naročniki lahko poravnajo znesek tudi v rednih mesečnih obrokih po 900 din; prvi obrok plačajo z dnem naročila.

NAROČILA SPREJEMAJO DO 30. APRILA 1964 VSE KNJIGARNE V SLOVENIJI ALI

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Ljubljana, Mestni trg 26